

DOMOLJUB

Iskajna vsak Jetrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 5 K 00 v, za Ameriko in druge tuje države 6 K 00 v.) — Spis in dopis se pošilja: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2. Karočinca, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstotina (četina „Domoljubova“ širina 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Časovni promet poštno-branilniškega urada št. 824.797.

Štev. 35.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1907.

Leto XX.

O Turkih.

V politiki je veliko hinavščine. Nikjer se to tako jasno ne kaže, kakor v tako imenovani zunanji politiki, kjer se gre za razmerje ene države do druge. Ravno o tem se pa splošno malo piše in tudi v našem državnem zboru malo govori. Zdaj ko imamo ljudski državni zbor bo moralo biti tudi v tem oziru drugače; seveda se bodo pa tudi volivci morali za ta vprašanja bolj zanimati.

Za nas je predvsem važno, kaj bo s Turki. Kar imajo oblast in zemlje, so jo uropali kristjanom. Njihova država sloni na umorih in najgorjih grozovitostih. In vendar še obstoji. Krščanski Bulgari in Srbi nepopisno trpe; dan za dnem se dogajajo najhujše krutosti, pa vendar se resno nihče ne gane. Od bulgarskega rojaka smo slišali pred par leti to-le čudovito povest: Blizu Soluna je neki Turek onečastil krščansko ženo, umoril njenega moža in petero otrok. Turško sodišče ga je kaznovalo na en mesec zapora. Čez dober pol leta se pa ravno tega zverinskega človeka nastavili za kadija — turškega sodnika. Nasproti kristjanom so pa drugačni. Za najmanjšo stvarco v ječo

in ob samem sumu, da se pripravlja kak upor, smrtna kazen. Rusija in Avstrija sta se dogovorili v soglasju z drugimi državami, da napravita red v Macedoniji, kjer je bilo središče vseh teh umazanij in divjosti. Nastavili so se tuji krščanski policijski načelniki, a pravzaprav se bistveno ni nič doseglo, ker so sodišča še vedno v turških rokah. Ne moremo reči, da so turške postave kristjanom naravnost krivične; sultan namreč izda, ko pritiskajo nanj, vse polno postav, ki se glase navidez v prilog in varstvo kristjanov, toda nihče jih ne izpolnjuje. Če se pa zato prime turška vlada, pa pravi, da nima denarja za boljše uradništvo. Najbolj značilna je ta le reč izza zadnjega časa: Krščanske države so od konca julija letošnjega leta dovolile Turku, da sme od vsega tujega blaga pobirati tri odstotke carine več nego doslej, carina je doslej znašala osem odstotkov; odslej bo enajst. Tudi avstrijski državni zbor je to dovolil. Turek je namreč dejal, da v Macedoniji ne more izvršiti, kar se zahteva od njega, če se mu ne dovoli večja carina. Zdaj jo ima; razmere bodo pa gotovo take, kakršne so bile. Denar, ki ga bo dobil, bo porabil za druge reči. Saj n. pr. dozdej v Carjemgradu niti svo-

jega carinskega posloplja niso imeli. Blago je moralo, preden se je po turških colnarjih preiskalo, ostati v starih slabih ladjah na morju in je časih po šest mesecev in še več čakalo, preden je smelo na suho. Koliko se je pri tem izkvarilo, ni bilo Turku nič mar. Če bodo hoteli carinsko službo prav urediti, jim bo še zmanjkalo od dovoljenih treh odstotkov; za Macedonijo ne bo nič ostalo.

Edina pot, ki bi res kaj izdala, bi bila vzeti Turku, kar je oropal in ga zapoditi čez morje. Saj vemo, kako je bilo z Bosno in Hercegovino. Stoletja so ubogi zatirani kristjani svoje neznosne krivice pojasnjevali krščanskim vladarjem. Ti so res večkrat pritiskali sultane, da so izdali vsakovrstne lepe zakone kristjanom v varstvo, toda tem se je vedno slabše godilo, ker se turški paše in kadiji niso po njih prav nič ravnali. Red se je vsaj deloma napravil šele potem, ko je po sklepu berlinskega sestanka, kjer so bili zbrani zastopniki evropskih držav, Avstrija z ogromnimi žrtvami zasedla Bosno in Hercegovino. A zdaj nima nihče poguma, da bi ti dve državi odtrgal od Turškega; še vedno je na papirju sultan njim pravi vladar.

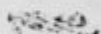
Za Macedonijo pa države nečejo storiti, kar so za Bosno in Hercegovino. Vsaka bi rada zase kak večji kos; in ker se pri tem ne zedinijo, trpi krščanski narod. To je hinavščina! Ravno zdaj beremo, da zastopniki krščanskih držav izjavljajo, da Turčija mora ostati kakor je in Turkom dopuščajo še vedno, da sodijo po svojem tudi kristjane. Ljudski duh v naši državni zbornici mora tudi v tem vprašanju izreči hinavstvo iz politike in obnoviti staro načelo krščanskih narodov, ki se glasi: Turka ven!

Spored slovesnega kronanja Marije podobe na Brezjah.

Dne 31. avgusta bo na večer ob 6. uri pridiga, potem pete litanije.

2. Na angelsko nedeljo, dne 1. septembra, bo ob 7. uri orgljana sveta maša; ob 9. uri se prinese pri ugodnem vremenu podoba na pripravljeni prostor pred cerkev; sledi slavnostni govor prevzvišenega gospoda knezoškofa; po govoru se vrši kronanje po obredniku; po kronanju procesija s kronano podobo po breškem polju. Podoba se prenese na veliki oltar, nato služi pontifikalna sveta maša. Zvečer ob 6. uri zopet govor s petimi litanijami. V celi osmini do Marijinega rojstva bo vsak dan ob 7. uri slovesna sveta maša in zvečer ob sedmih pete litanije. V celi osmini zamorejo romarji dobiti popolni odpustek pod navadnimi pogoji.

Izobrazbi.

Kako so v starih časih sodili?

Že v najstarejših dobah, ko so se ljudje združevali, so spoznali potrebo po nekaki sodni oblasti, ki naj bi v slučajih prepirov razsojevala, kaj je prav in kaj ne. Ne smemo seveda misliti, da so že takoj v prvi dobi imeli bogve kako učeno sestavljene zakone, kjer so bile zbrane vse postavbe. Vse znanje zakonov ni namreč bilo nikjer zapisano, ampak je živelo med narodom po ustnem izročilu. Kar so torej ljudje za dobro spoznali v enem slučaju tega ali onega prepira, tega so se držali in uporabljali pri vseh podobnih potrebah. Dandanes bi se čudili modrosti in dobru spominu starih ljudij, ki so si lahko zapomnili celo vrsto zakonov. Če pa pomislimo, da je bilo vse staro pravosodje javno in splošno, pri katerem je morala sodelovati vsa zadruga ali celo cela župa, bomo lahko spoznali, da so se ljudje skoraj hočeš nočeš naučili postav.

Najvišjo sodno oblast je imel v najstarejših časih kralj. Tej njegovi oblasti se je pridružila še najvišja vojaška oblast in pri poganskih narodih tudi še najvišja duhovska.

Luč v pogansko postavodavstvo je posvetila, ko je Bog na višinah Sinajskih dal Mojzesu deset svojih zapovedi, ki so postale podlaga vsemu človeškemu pravosodju, posebno pa še krščanskemu.

× × ×

Prvotno je imela vsaka župa (nemški Gau) svojo sodno upravo. Župa je več zadrug skupaj. Načelnik župe je župan ali knez. Z drugo tvorijo ljudje ene krvi, ene družine, ki

ima vsaka svojega starejšino. Slovenci kakor vsi Slovani sploh in tudi Nemci ter drugi azijski narodi so živeli v takih zadrugah in župah. Na gotove čase se je zbrala vsa župa na obširni planjavi, najrajši ob vznožju kake gore, k zborovanju. Vsak svoboden mož je moral biti navzoč. Ob takih prilikah se je govorilo o vseh koristnih stvareh in tudi razsojevalo prepore. Vsakdo je svojo obtožbo izpovedal javno. Vsak prost mož je smel predlagati kazni, ki je bila veljavna šele tedaj, ako ji je vsa skupščina pritrdila. Takim zborom je predsedoval župan ali pa starejšina. V izrednih stvareh se je sešel zapovedani zbor, katerega se pa ni bilo treba vsem udeležiti, ker so se obravnavale manj važne stvari.

Kazni so bile hude, združene z raznimi mukami, n. pr. odsekavanje rok, nosov, ušes, potopitev v močvirje, obešanje itd. Izdajavce so nasajali na kole in jih podžigali. Sploh so zahrbtni hudodelci veliko huje kaznovali, kot pa onega, ki je n. pr. ob belem dnevu ropal, moril ali pa požgal. Nam se bo to čudno zdelo, ali pri naravi takratnih bojaželjnih ljudi ni bilo to nič čudnega. Neka viteška čast in moč sta zahtevali, da naj vsakdo, ki že hoče storiti hudodelstvo, to tudi pred vsem svetom brani. Ako je torej kak nasilen ropar izvršil svoj zločin, je bilo njegovo dejanje na las isto, kot enak zločin kakega zahrbtnega napadalca, katerega je ta storil iz strahu pred ljudmi ponoči. Zločina sta se razlikovala le v tem, da je enega storil hraber ropar, ki se je junaško branil proti preganjavcem, drugega pa mehkužen zahrbtni postopač, ki je takoj zbehal.

Neločljiv del tedanjega pravosodstva je pa bila krvna osveta ali maščevanje. Ta navada je bila v ljudstvu tako ukoreninjena, da so jo pripoznali za nekako sveto pravico posameznikovo ali pa cele zadruge. Ako je torej kak hudodelec kakega zadrugarja (člana zadruge) telesno poškodoval ali celo ubil, se je cela zadruga umorjenega vzdignila nad krivca in ga tudi ubila. Takratna postava je rekla: kri za kri, zob za zob, in tako je bil krivec vedno kaznovan. V raznih slučajih se je pa hudodelec lahko odkupil. Za vsakega prostega človeka kakor tudi za vsako rano, so bile določene stalne cene, po katerih je moral zločinec uravnati svojo odkupnino. Danes imajo krvno osvetlo še v Črni gori.

Površen pregled starega pravosodstva nam priča, da so bile vse postavbe tako prikrojene, kakor je duša ljudstva, ki je bilo zelo naravno in verno, čutila.

Stara sodišča, ki so se vršila na ljudskih zborih, niso torej poznala nikakih porotnikov, kakor jih imamo danes. Na način in mero kazni je smel vplivati vsakdo. Prvo tako napravo, podobno našim porotam, je vpeljal cesar Karol Veliki, vladar Frankov od l. 768 do 814. Določil je za vsako grofovino (ali župo) osebe, ki so imele stalen posel nekakega porotništva. Ker je postala dolžnost vseh prostih mož, vsled katere je moral vsakdo priti k ljudskim zborom, vedno nadležnejša, je tudi odredil, da naj na take shode prihajajo samo premožnejši.

Sčasoma se je po celem nemškem cesarstvu, h kateremu je pripadala tudi naša Avstrija za kratek čas, razširila enotna sodnijska uprava, in vse nove odredbe, ki so jih izdajali nemški vladarji in za njimi avstrijski, so imele tudi pri nas Slovincih veljavo.

Poleg teh ljudskih sodišč je bilo še kraljevo sodišče, pri katerem pa niso veljali navadni pravni zakoni kot pri ljudskih, ampak zmernejši in milejši. Ljudsko pravo ni poznalo nikakih okoliščin, ali vsaj le malo, dočim se je kraljevo sodišče oziralo na vse razloge. Po našem je bilo torej to sodišče »napredno«, med tem, ko se je ljudstvo držalo

starih misli in se le težko poprijelo »novih naziranj«.

Okoli leta 900 po Krstu so se na političnem obzorju nemškega kraljestva godile važne izpremembe. Velika moč prejšnjih vladarjev se je krhala in slabila. Razni nemški vojvode, ki so morali poprej precej od svoje oblasti odstopiti svojemu cesarju, so sedaj pridobivali vedno večjo moč in neodvisnost. Svoja vojvodstva so si uredili po svoje in dali domačemu pravu pri domačih sodiščih edin in odločujoče mesto. Kolikor samostojnih vojvodstev in kneževin, toliko različnih pravosodstev.

Poleg te krajevne različnosti nemškega prava je stopila še stanovska razlika. Vsak stan je imel svoja stanovska sodišča, pri katerih se je sodilo po posebnih postavah. Naj omenim le par primerov. Meščani so imeli svoje mesto sodišče, ki je imelo drugačne določbe, kot pa n. pr. deželno. Kmet je bil podvržen graščinski sodni oblasti, v večjih stvareh pa deželnemu sodišču. Vitez in vojak so imeli zopet svoje pravo, službeno ali dvorsko. Duhovščina je bila podvržena le duhovskim sodiščem, velemožna gospoda, knezi in grofje pa zopet svojemu. Ker je moralo biti pravosodstvo za vsak stan posebej pri kroženo, si lahko vsakdo misli, kaka mešanica je vladala v pravu. Nazadnje tudi ni manjkalo zadrugnih sodišč. Vsaka obrt, vsako rokodelstvo se je združilo v društva (zadruge), ki so imele svoje lastne statute ali pravila in strogo organizirano vzajemnost. Vse člane kake (krojaške, mizarske, ključarske) zadruge je sodilo lastno (krojaško) sodišče. Čez hlapce in sužnje je zopet le njihov gospod imel vso sodno oblast. V kazenskih zadevah so pa bili podvrženi javnim deželnim sodiščem.

II.

Kakor prej, so bila tudi v srednjem veku sodišča zbor nekakih porotnikov, ki so imeli pravzaprav posel sojenja. Predsednik tega sodišča ni bil v pravem pomenu besede sodnik, ampak le voditelj zborovanja. V tem času se je tudi začel rabiti pojem jednakovrednosti, to se pravi, da so morali biti predsednik sodišča, porotniki in sploh vsi drugi, ki so se udeležili sodnega zborovanja istega stanu kot toženec. Če je bil na pr. tožen kak vitez, je moral biti porotniški zbor vsaj viteškega stanu. Manjvredni, ali boljše rečeno nižji niso smeli v šlega soditi.

Poleg teh sodišč, ki so bila osnovana od vsakega stanu zase in so bila torej zasebna ali privatna, ima pa srednji vek še javna sodišča in to so predvsem deželna. Tu sem so se stekale predvsem vse večje zadeve, bodisi krvne ali druge. Sodilo se je po deželnem pravu. Sodniki so bili v službi deželnega kneza. Vsa ta sodišča so bila pod kraljevim varstvom in sodili so v njegovem imenu. Tem sodiščem bi lahko priznali prvo instanco (stopinjo). Začetkom so imeli pri teh deželnih sodiščih pravico tudi kmetje, ali kmalu so jo izgubili in deželna (grofovska sodišča) so veljala le za viteze, dočim so se morali kmetje zateči k nižjim okrajnim sodiščem.

Druga višja instanca od deželnih sodišč so bila vojvodska ali kneževska sodišča, kamor se je lahko vsakdo pritožil, ako je mislil, da se mu je pri prvi obravnavi zgodila krivica.

Najvišja stopinja je pa bilo kraljevo sodišče, ali državno dvorno sodišče. Predsedoval mu je kralj ali pa njegov namestnik, dvorni grof. To sodišče ni imelo stalnega sedeža, ampak je takorekoč »romalo« s kraljevim dvorom semtertja. Kjer se je ravno kralj nahajal, ondaj je imel sodišče. Sodilo se je skoro po istih načelih kot pri ljudskih sodiščih.

Važna osnova, za ohranitev miru v državi so bila deželna mirovna sodišča, naperjena predvsem zoper roparske vitezove, ki niso imeli drugega dela, kot prežati ob cestah na potujoče trgovce, jih moriti in jim jemati blago. Čudno se nam bo zdelo, da je bilo tako poboistvo sploh mogoče v onih časih. Če pa pomislimo, da je velikansko število srednjeveških vitezov, v mirnih časih le težko »shajalo«, ko ni bilo vojskega plena, in da je bil vsak graščak skoro popolnoma neodvisen gospod, ki je delal, kar je hotel, bo lahko spoznati njihovo življenje, ki ni bilo včasih nič drugega, kot golo pretepavanje, male praske i. t. d.

Pri tej priložnosti naj omenim še nekaj zelo čudnih skrivnih sodišč, ko so nastala na Severnem Nemškem. Svojo oblast so dobili od kralja in razprostrla delovanje po vsej državi. Obravnave pri teh sodiščih so se vršile z neko slovesnostjo, ki jih je delala še bolj skrivnostne. Najprej so bila ta sodišča določena za krvne zadeve, a pozneje so se za nekaj časa raztegnila tudi na druge manjše stvari. Sodniki pri teh sodiščih so imeli neke tajnosti, za katere so vedeli le oni in nekatere druge osebe. Sodbe so se vršile tudi v tajnih prostorih. Ako je kdo hotel koga radi kekega hudodelstva zatožiti, je stopil pred sodnike tega skrivnega sodišča in slovesno izrekel obtožbo. Ti so jo vzeli na znanje in svečano tirali hudodelca pred se. Največkrat so ga kar dali umoriti. V onih časih te ni prišel kak sodniški birič pozvat pred sodišče, ampak ti tajni sodniki so poslali svoje zasledovalce kar po te. Ako te je zalotil kje, te je pograbil, zvezal in odgnal tajno. Ker so se dali sodniki tega sodišča podkupiti in tudi izrekli krivično sodbo, so se ljudje resno bali tega sodišča. Ako si namreč imel kaj pod palcem, nisi bil nikdar varen, da te kak nepridiprav ne toži pred tem sodiščem, češ, da si denar ukradel. Zlasti verski pregreški so se hudo kaznovali. Srečen je bil vsakdo, ki je živ odnesel pete temu sodišču. Ker so se vsi ljudje tem sodnikom upirali, je bila polagoma ta strahotna ustanova odpravljena.

H koncu le še nekaj besed o copernicah. V srednjem veku je bilo babjeverstvo in vražarstvo tako razširjeno, da so se tudi trezni duhovi udajali ti nesrečni misli. Kmalu je bilo vse življenje zastrupljeno od nje in v vsakem kotu, v vsakem pregrešku so stikali za copernicami. Vse, kar niso pisali in biriči mogli razumeti, so proglasili za čarovništvo in tako je skoro stotisoč nedolžnih ljudi moralo umreti za najstrašnejšimi mukami. Stare žene, ki so morda z dobro vestjo nasvetovale temu ali onemu kako zdravilno zelišče, so bile že na glasu, da so s hudičem v zvez' in morale so na natezalnice in vage, kjer se je določilo ali so res krive ali ne. Pod mukami so rajši priznale, da so copernice, saj jih je čakal potem le en konec, namreč grmada. Ako je pa v svoji nedolžnosti tajila, da ni, so jo mučili do smrti. Luč v to temo je šele pozno posvetila. Zadnje copernice so sežgali v 18. stoletju. Natezalnica je pa odpravila pri nas v Avstriji cesarica Marija Terezija.

Kakor se torej vidi, ni bilo nemško pravosodje, po katerem so tudi pri nas sodili, nič kaj mило. Pokazalo se je mnogo pomanjkljivosti in nerabnosti, tako da so morali poseči po boljšem pravosodstvu. Leta 1495 se je pri nas razglasilo, da se naj sodi vse nekako po pravu, ki so ga imeli stari Rimljani. Že več ob času Kristovega rojstva. To rimsko pravosodstvo, ki je bilo še čez 1500 let modernejše, kot pa nemško, je postalo podlaga vsemu postavodavstvu vseh evropskih narodov. Po njem se je preuredilo vse zastarelo in nerabno naše pravo. Učen' pravniki so dobili veljavo in vsa mesta pri sodiščih. Storjen je bil velik

korak naprej in vse raznolikosti, ki so vladale v nemškem postavodavstvu, so se umaknile krasni celoti rimskega, vse prevevajočega zasebnega (privatnega) prava.

Javno pravosodstvo je ostalo več ali manj prejšnje. Kazensko pravo je predružil cesar Karol V. po svojem velikem krvnem zakonu, kjer so bile določene vse postavbe in kazni. Poleg čarovništva, za katero so bile postavljene kazni le tedaj, ako se je zgodila kaka škoda, je ta zakonik tudi obsegal postavbe glede kaznovanja krivovercev.

Znano je, da so v srednjem veku imeli inkvizicijo, to je, zasledovanje krivovercev, odpadnikov in očitnih grešnikov. Verske določbe so že same na sebi take ljudi obsodile, nazadnje jih je pa še svetna gosposka po svojih lastnih postavah kaznovala. Nasprotniki katoliške cerkve dolže nas, da je duhovščina trpinč la ljudi — krivoverce, medtem ko je ravno nasprotno res. Cerkev je take nesrečnike po svoje obsodila in jih morala potem izročiti gosposki. Ta jih je sežigala in na druge podobne načine mučila. Tako počenjanje je seveda najstrožje obsodbe vredno, ali v tedanjih časovnih okoliščinah je bilo to le žal preveč razširjeno.

Čas, ki je donášal vsem strokam javnega življenja novega napredka, je tudi pravosodje polagoma prekušal z milejšimi nazori in modernejšimi postavami. Zlasti cesarica Marija Terezija in njen sin Jožef II. sta tudi na tem zapuščenem polju velko storila. Da bi se po vseh naših deželah enako sodilo, je ustanovila cesarica na Dunaju vrhovno sodišče in izdala naredbo za sestavo novega enotnega zakonika. Natezalnico je odpravila 1776 v veliko zadoščenje sebi in drug'm.

Pod Jožefom so tvorila 1. stopnjo mestna tržna in grajska sodišča. Drugo instanco apelacijska, zadnjo pa vrhovno sodišče. Delili so se tudi upravni posli od sodnih, za katere so se ustanovili novi uradi. Deloval je cesar tudi na to, da so se sestavljali zakoniki in opravljal na vseh delih pravosodstva. Česar ni on dokončal, to so izvršili nasledniki, zlasti Franc II. Občni državljanski zakonik iz leta 1811 je še danes nekoliko izpremenjen v veljavi.

Devetnajsto stoletje je tudi zastarelo lice tako zelo razdrobljenega pravosodstva popolnoma izpremenilo. Izginila so ona najrazličnejša sodišča, ki so redno delo večkrat omejevala. Na pogorišču privilegijev in drugačnih izjem pa so se sezidala enotna sodišča, veljavna za vse državljane, grofa ali kmeta, brez izjeme. Imamo sicer okrajna, okrožna in deželna sodišča in nadsodišča, ali one zmede, ki je prej oteževala delo, ni več. Naš kmet se sodišč boji. Prav ima. Le oni, ki se brez vse potrebe tako radi tožarijo, naj s' malo ogledajo postavo Božjo: »Ljubi svojega bližnjega,« pa bo vse drugače.

V. P.

ski deželni zbor se vlada še ni odločila; ravno tako se ni še ničesar storilo glede na tirolski deželni zbor, ker se tozadevno vrše še pogovori med nemškimi in italijanskimi poslanci, od katerih je odvisno, ali se bo deželni zbor sklical ali ne. — Češki deželni zbor je končno ministrski svet le sklenil sklicati, vendar je vlada vprašala še preje za mnenje češki deželni odbor. Ta se je izjavil, da je sklicanje z ozirom na važna gospodarska in melioracijska vprašanja potrebno. Tako bo češki deželni zbor sklican. Vendar po mnenju »Deutschnationale Korrespondenz« zasedanje tudi v gospodarskem oziru ne bo imelo uspeha, ker so češke deželne finance skrajno slabe. **O volivni reformi se ne bo obravnavalo:** tako od češkega deželnega zbora res ni kaj važnega pričakovati. Vlada ima pač svoje muhe, ki jih bo pa sčasoma že morala odpoditi, ker pač vsakdo uvidi, kaka »pravica« je to, da ima od 240 deželnih poslancev kmečko ljudstvo samo 47!

Kranjski deželni zbor bržkone ne bo sklican, ker ni zagotovljena njegova delavnost. Vsa čast našim liberalcem! Slovensko ljudstvo jim je hvaležno!

JUGOSLOVANSKI MINISTER.

Vse časopise sedaj govori in ugiblje o novem jugoslovanskem ministru-rojaku. Jugoslovani doslej nismo imeli svojega ministra. Sedaj pa so jugoslovanske stranke v parlamentu toliko močne, da tudi tuje narodnosti pripoznavaajo upravičenost, da dobimo ministra-rojaka. — Mnogo se tudi ugiblje, na koga bo padlo vladino oko. Imenujejo se v prvi vrsti dr. Ploj, — o katerem pravi »Grazer Tagblatt«, da je le zato izdal »Slovenski klub« in prestopil v »Jugoslovanski klub«, da bi postal bolj sposoben za jugoslovanskega ministra — in dr. Šusteršič. — Imenovanje se izvrši bržkone še to jesen.

HRVAŠKO-OGRSKI SPOR.

Mažarji so v svojem boju proti Hrvatom pričeli popuščati. Kmalu se bo pokazalo, ali so to storili zato, ker jim gre slabo, ali pa je to dokaz predvidne banove politike. Ogrski korespondenčni urad objavlja namreč sledeče: Na železniških progah se bodo na Hrvaškem nastavliali v prvi vrsti domačini; tudi se bo na Hrvaškem ustanovil tečaj za železniške uradnike in uslužbenke. Na poljedelskem ministstvu se bo pa ustanovil posebni hrvaško-slovanski oddelek. — Vsi hrvaški politiki seveda teh mažarskih »koncesij« ne bodo hoteli sprejeti. Na vsak način so se stvari na Hrvaškem zelo zanimivo zasukale; najbližja prihodnost bo pokazala, kaj je Mažarje nagnilo k temu koraku. Skoro gotovo — strah pred hrvaško koalicijo.

Postavo o regulaciji železničarskih plač in službeni pragmatiki je cesar že potrdil.

SPOR MED HRVAŠKO-SRBSKO KOALICIJO.

V hrvaški koaliciji se je pojavil spor. Srbska radikalna stranka je izstopila iz koalicije. Kot vzrok navaja to, da je ogrska vlada srbskim radikalcem obljubila, da imenuje za naslednika patriarha Brankovića škofa Zmajevića, ako izstopijo iz koalicije. Baže izstopi iz hrvaške koalicije tudi precejšnji del hrvaške stranke prava, ki je nezadovoljna z neomejenim gospodstvom Polonjivega prijatelja Supila.

Iz resolucionistične stranke sta izstopila poslanca Lisavac in dr. Krasojevič ter odložila svoje mandate.

Političen pregled.

DEŽELNI ZBORI.

Na Dunaju se je vršil te dni pod predsedstvom ministrskega predsednika barona Becka ministrski svet, ki je imel določiti, kateri deželni zbori se jeseni skličejo in kateri ne. Sklenilo se je sledeče:

Deželni zbor dalmatinski in nižjeavstrijski se sn'eta 9., gališki, zgornjeavstrijski, solnograški, štajerski, koroški in šlezijski pa 16. septembra. Glede na moravski in bukovin-

Na cesarjevega rojstnega dne zvečer so se vršile v Zagrebu male demonstracije proti banu. Pravijo, da se ban za demonstracije ni dosti zmenil.

MAKEDONSKO VPRAŠANJE.

Bande v Makedoniji še vedno plenijo in ropajo. Bolgarska banda pod vodstvom Apostola je pri Skopju vjela bogatega Juda Arona Malaba ter zahtevala zanj 5.000 turških lir odškodnine. — Turčija se trudi to gibanje zatreti; podpirajo jo pri tem velesile. Sestanek med Aerenthalom in Hardingom v Ischlu je pokazal, da so velesile edine glede na reforme v Makedoniji. Turčiji so pustile popolno svobodo, kar se tiče boja proti makedonskim bandam. Vtis v Carigradu je radi tega zelo ugoden.

POLITIČNO POMEBNI SESTANKI.

Dne 21. t. m. se je pripeljal iz Karlovih varov v Marijanske Lazni francoski ministrski predsednik Klemensó obiskat kralja Edvarda angleškega. Sestanek ima namen sporočiti Klemensó-u uspehe sestankov v Vilhelmsshöhe in v Ischlu. Glavni predmet pogovora so bili maroški nemiri.

Aerenthala je obiskal tudi rumunski ministrski predsednik Sturdza; sestanek je imel namen pogovoriti se o makedonskem vprašanju in poravnati prepir Rumunije s Turčijo. Slednje vprašanje se ni rešilo.

22. avgusta je pa prišel k Aerenthalu na Severnik italijanski minister za zunanje zadeve, Tittoni. Nekateri menijo, da je bil ta obisk le čin uljudnosti.

FRANCOSKA.

Odkar se je na Francoskem izvršila ločitev cerkve od države in je bila cerkev oropana vsega premoženja, je francoska duhovščina navezana samo na milodare ljudstva. Posvetiti se duhovskemu stanu, se pravi, posvetiti se revščini. Ni čuda, da zategadelj manjka na Francoskem duhovskega naraščaja.

Razkolniško gibanje pa, ki se je pojavilo ob priliki razglasitve zakona o ločitvi cerkve od države, je sedaj popolnoma ponehalo. Duhovniki, ki so se tedaj svojim škofom uprli, so se jim zopet podvrgli. Tako ima francoska cerkev pri vseh žalostnih razmerah vsaj nekaj, česar se boje njeni sovražniki — edinost.

NA PORTUGALSKEM

so odkrili ob priliki nekega bombnega atentata zaroto proti kralju. Zarotnikov je bilo 30, ki pripadajo republikanski stranki. Sodba proti njim je bila izrečena na krovu neke križarke. Odneljali jih bodo na odgon na zadnje-indijske otoke.

MAROŠKI NEMIRI.

Uporni Kabili so 18. t. m. sporočili poveljniku francoske posadke v Kasablanki, generalu Drude, da bodo prihrumeli iz pogorja v mesto, ga razrušili in vse vojske poklali, ako se ne vdá. — To so maroški rodovi tudi storili 19. t. m. Ob 3. uri jutraj so se čuli pred Kasablanko prvi strelji. Maročani so, zaupajoč na svojo premoč, pričeli se pomikati proti maloštevilnim Francozom. Njihove prednje straže so se vsled tega pričele umikati, ko so pa prišle v bližino glavne armade Drudove, so se obrnile in napadle 1000 maroških jezdecov. Obenem je napadla stotnja strelcev sovražno pehoto, približavši se jej na 600 metrov. Maročani so pričeli bežati; zmaga je bila francoska. — Španski vojaki, kar ji je v

Kasablanki, so medtem sedeli na ravnih strehah kasablankskih, gledali bitko in kadili cigarete. Se-le po bitki je prišel španski stotnik ponujati pomoči, kar so seveda Francozi hvaležno odklonili. — Francoski vojaki so po bitki po mestu grozovito ropali. Pri tem so jim pa pomagali tudi španski vojaki. Mesto je naravnost uničeno — Maročani pa ne odnehajo. Na levem krilu francoske vojske se vrše vedni spopadi. Štirje najvplivnejši rodovi južne Maroške se pripravljajo na pohod proti Kasablanki. Največja sreča za evropske vojske je needinost med maroškimi rodovi. Nekateri izmed teh so se izneverili staremu sultanu in oklicali novega vladarja Mulej Hafida. Ta je takoj v Marakesu odstavil vladno in ukrenil vse potrebno, da odide kar najpreje na sever proti evropskim četam z 20.000 jezdec. General Drude vsled tega zahteva ojačenje svoje posadke. Ena ladja je že odšla v Kasablanko. Cela država Maroška stoji v znamenju boja proti Evropejcem, predvsem Francozom.

VII. MEDNARODNI SOCIALISTOVSKI KONGRES.

V Stuttgartu so se zbrali pretečeni teden socialni demokratje vseh dežela in narodov. Obravnavali so najraznovrstnejše stvari. Dnevni red je bil:

1. Razširjanje protivojaške misli.
2. Naselbinsko vprašanje.
3. Razmerje med stranko in strokovnimi društvi.
4. Naseljevanje in izseljevanje.
5. Ženska volivna pravica.

Strankin načelnik nemške socialne demokracije je podal najprej pregled strank na Nemškem. Iz njegovega prezanimivega poročila je razvidno, da je najmočnejša stranka na Nemškem katoliški centrum (krščanski socialci), ki ima 100 mož v parlamentu. Liberalci v Nemčiji nimajo nobene bodočnosti. Socialna demokracija ima po vseh nemških deželnih zborih 136 poslancev, v državnem zboru jih sedi 43; socialno-demokratskih občinskih zastopov je danes v Nemčiji že 2000.

Nato se je govorilo o ženskem gibanju po posameznih deželah; kaj so se pa dogovorili, ni znano, ker so morali vsi nesocialisti zapustiti zborovanje.

V debati o protivojaški misli je prišlo do ostrih preprirov. Najbolj sta si bila v laseh Francoz Hervé, ki je predlagal resolucijo, naj socialni demokratje v vsakem slučaju delajo proti vojski, če treba tudi s splošnim delavskim štrajkom, in vodja nemške socialne demokracije, Bebel, ki je predlagal zmernejšo resolucijo. Konečno se je sprejela resolucija v smislu Beblovem.

Glede druge točke o razmerju med strankami in strokovnimi društvi se bratci niso še mogli zediniti. Vprašanje je, ali je upravičeno in dopustljivo strokovno gibanje, ki ni socialno-demokratsko. Zares kočljivo vprašanje, kjer si bodo mnogi Marksisti s pametnejšimi revizionisti še segli v lase. Rešitev vprašanja se je odložila na pozneje.

O kolonialnem (naselniškem) vprašanju so se tudi posvetovali, pa nič sklenili. Resolucija, ki jo bodo predlagali, pravi, da socialisti ne obsojajo načeloma kolonialne politike. Socialistične stranke naj v parlamentu delajo na to, da se ustanovi mednarodna kolonialna pogodba glede na domačinsko pravo.

O čemur se socialni demokratje edino še strinjajo, je vprašanje o ženski volivni pravici. Pri obravnavi o tem vprašanju se je pa voditelju avstrijske socialne demokracije, dr. Adler-ju, slaba godila. Očitati so mu, da je capljaj za avstrijsko vladu, ki mu je namignila, da ne želi ženske volivne pravice, mesto da bi visoko dvignil zastavo z napisom: Vun

z žensko volivno pravico! Dr. Adler se izgovarja, da se boji klerikalnih žena, če bi se ta v Avstriji uvedla; drugi rudečkarji pa niso odobravalji njegovega početja, temveč so sklenili resolucijo, ki označuje njegovo taktiko za nedoslednost in nepravilnost.

Pri razpravi o predlogu dr. Ellenbogga glede na naseljevanje in izseljevanje delavcev je prišlo do velikih skandalov, ker se Angleži niso hoteli pokoriti sklepu večine, da se ima razgovor končati. Tako je tudi to vprašanje ostalo nerešeno. —

Kongres se bliža svojemu koncu, a socialni demokratje, ki so tako edini, kadar se gre za boj proti cerkvi, so pokazali veliko needinost, ne le v taktičnih, ampak tudi v načelnih vprašanjih. Izmed vseh teh točk dnevnega reda so se zedinili komaj v dveh vprašanjih, in še to, izvzemši žensko volivno pravico, le komaj, komaj. To je ona socialna demokracija, ki skuša dobiti tudi še verno delavstvo na svojo stran, češ, vera je privatna stvar, v resnici je pa malodane edini njen namen, bojevati se zoper vero in cerkev. »Razkristjaniti sebe in potem še ljudstvo,« to je prvi njen namen, kakor priznava socialno-demokratsko glasilo »Il Lavoro«. »Socialna demokracija se ne sme bojevati proti duhovništvu samo na političnem polju,« tako pravi ta list, »ampak v prvi vrsti na verskem, ker nauk Kristusov docela nasprotuje socialističnemu«. — Zato v vernem slovenskem ljudstvu ni mesta za socialno demokracije.

F.

Listek. Ranoque.

Spisal P. Luis Coloña.
(Dalje.)

Pastir je razvil zavoj in pred začudenimi očmi se je prikazalo malo, napol nago bitje, katero je usmiljeni pastir našel v pogorju. Otrok je spal. Mrzllica ga je še vedno tresla. Lahna rdečica mu je krasila lice, in njegov obrazek je bil videti zdrav in cvetoč. Vsi so se drenjali okrog majčkenega telesca, čudili so se otroku in ga milovali. Vsak bi ga rad gledal iz oči v oči; vsakemu se je zdelo, kakor bi gledal podobo, na kateri je naslikano nebeško Detece v jaslicah, okrog katerega molijo betlehemske pastirce.

Bartel je moral zdaj pripovedovati na dolgo in široko, kako, kdaj in kje je našel čudovitega najdenčka, in kaj mu je ta mogel povedati o svojem položaju, predno ga je napadla mrzllica. Pripovedoval je, da je dečku ime Ranoque, da je oče njegov umrl v ječi, da njegova mati Cachana živi skupaj z možem, katerega je imenoval »stric Can'jo«, da obadva cestujeta po mestu in deželi ter se preživljata s petjem in igranjem na kitaro.

»Stric Canijo« — tako mu je baje pravil deček — me ni mogel trpeti in me je hotel že večkrat umoriti . . . in potem so me konečno zapeljali v pogorje, odšli so in me zapustili samega . . .

Vsi so poslušali z globokim in odkritim sočutjem to povest. Najbolj pa je bila ginjena uboga vdova. Sedela je na stolu, napol se je dvignila pokonci, roke je sklenila na hitro se dvigajočih prsih. Oči je široko razprla, in tako je poslušala povest starega pastirja do konca. Ko je stric Bartel nehal, je planila pokonci in k otroku kličoč:

»Čudež! Čudež se je zgodil! Ta tukaj je moj otrok! . . . Sveti Jožef ga mi je poslal in jaz ga vzprejem! . . .«

Zgrab'la je otroka k sebi, objemala ga je z rokami in ga stiskala na svoja prsa.

Tiho, brez besed so stali vsi drugi poleg vdove. Žena posestnikova je prva prišla vdovo za obleko, kakor bi jo hotela odstraniti od otroka in je klical:

»Kaj pravš, Consolation? Kaj praviš?«

»Ali vam nisem povedala, da sem v oni strašni noči, ko sem brez zavesti in pomoči gledala smrt svojega moža in svoje dece, — da sem v oni strašni noči storila svetemu Jožefu neko obljubo?« odvrne vdova s solzami bolesti in veselja v očeh. »Torej, povedati vam hočem, kakšna obljuba je bila to. Obljubil sem, da bom prvo siroto, ki bi iztezala roke proti meni, vzgojila in čuvala vse svoje življenje . . .«

»In glejte, le pogledite, kako ta angeljček božji izteza ročice proti meni!« je nadaljevala s svetlimi očmi, ko je položil otrok svojo glavo v njeno naročje, ko je svoje ročice ovil krog njenega vratu, ko je v mrzlični omotici klical svoj stari, bojazljivi klic:

»Mati! . . . Mati! . . . Stric Canijo! . . .«

»Tvoja mati! . . . O ti ljubi angeljček božji, tvoja mati!« zakliče ihteča vdova. »Ena mati te je zapustila, ali danes si dobil drugo, ki te ne bo zapustila! . . . Dva otroka sem izgubila, pa mi je enega zopet vrnil sveti Jožef! . . .«

Baptist je nejevoljno zmajal z glavo. Bil je mož, ki je ljubil denar. Precej ko je zvedel o nesrečnem dogodku v družini svoje sestre, si je mislil, da bo mala vdovina dedščina enkrat postala njegova last ali vsaj last njegovih otrok. Consolation mu je s svojim zadnjim sklepom podrla vse upanje. Polastila se ga je želja po imetju, ki je ni mogel skrivati.

»Pusti jo v miru! Pusti jo v miru!« se obrne k njemu stric Ventura, ki je s čela bral njegove misli. »Spomni se besed, ki so vklešene nad vhodom sirotišnice: »Ker sta me oče in mati zapustila, me je sprejel Gospod!«

× × ×

Tri mesece pozneje se je vrnila vdova popolnoma zdrava z Ranokom na svoj dom. Ti isti večer pred odhodom jo je brat pozval k sebi in je vprašal z resnim glasom:

»Ali si natanko premislila, Consolation, kaj boš storila? — Slišala si, da je dečkov oče umrl v ječi, in mati njegova je — hišena v človeški podob! — Tebi v korist ti svetujem, da stvar še enkrat premisliš, in pri tem misli na oni stari pa resnični pregovor: jabolko ne pade daleč od drevesa!«

»Ali si je maji, ubogi deček sam poiskal in izbral svoje stariše?« odvrne vdova nekoliko jezno.

»Ne, gotovo ne! Ali kaj spremeni to na stvari? Če si jih je izbral ali ne — njhovo kri je podedoval — Consolation, še enkrat te svarim! Kaspar, sin mojega svinjskega pastirja, je našel nekoč v pogorju mladega volka in ga je prinesel s seboj na dom. Pital ga je z ovčjim mlekom in z največjo ljubeznijo in skrbjo ga je redil. Misli, da si bo vzgojil zvestega tovariša, psa. Toda nekega lepega dne je zver izginila v gorovju, prej pa je raztrgala neko dete. Tako se lahko zgodi tudi tebi, Consolation!«

Vdova se je zamislila in je molčala.

»In navsezadnje, kaj hočeš početi s tem jetnikovim pankertom?« vpraša nadalje posestnik. Prišel je že upati, da bo dosegel uspeh.

»Učila ga bom to, kar sama znam — plesti preproge.«

»Kaspar je tudi hotel učiti svojega mladega volka lajanja, a je volk vedno tulil kakor vsi volkovi.«

»Dobro, Baptist,« odvrne vdova in pogleda pri tem svojem bratu s polnim pogledom v obraz. »Ali povej mi, jeli Kaspar svojega volka učil tudi katekizem?«

»Tega kajpada ne!«

»Vidiš, Baptist? Jaz sem prepričana, da bi bil Kaspar, ako bi mogel učiti svojega volka katekizem, vzgojil več kakor psa, on bi vzgojil jagnje! — In tako bom storila s svojim dečkom!«

IV.

Consolation je res storila tako. Njen trud so venčali lepi uspehi. Na lahek način seveda ni dosegla svojega cilja, kajti Ranoque je bil v resnici divji in razposajen deček. Slabi spomini na očeta, grešno in nenravno življenje matere in slab zgled strica Canijo — vse to je vplivalo na razvoj njegovega srca, v katerem so se hotele vzbujati grešne strasti.

Toda ta priprosta žena z dežele, ki je znala plesti preproge in ni poznala nobene druge knjige kakor katekizem, je znala oboje tako različno znanje uporabiti pri vzgoji svojega rejenčka. V kratkem se ji je posrečilo vzbuditi v dečku ona edina čutila, ki so v stanu popolnoma preobraziti tudi pokvarjeno srce: veselje in ljubezen k delu in pravo varnost. Žena je imela že po naravi oni modri pogled in ono tenko čustvo, ki spada k najpotrebnejšim lastnostim vsakega vzgojitelja, katerega pa vzgojitelj otrok navadno nimajo, ali pa si ga šele pridobijo potom dolgihkušenj. In še eno posebno prednost je imela žena pred večino vzgojiteljev: prepričana je bila, da nobena resnična vzgoja ne more izhajati brez pomoči molitve. Molitev je takorekoč posvečena piščalka duše, ki vabi milost božjo z nebes. Modra, svetna vzgoja pač more nekoliko krotiti slabo naravo in opiliti vse neprijetne zunanjost, a nikdar ne more nekaj slabega v temelju spremeniti v dobro; to more storiti le vpliv na ono dragoceno darilo nebes: življenje duše.

Tako je umevala pobožna žena svojo nalogo in tako jo je izvršila. Njena molitev je v obilici rosila na ubogo, malo bitje, katero so zapustili ljudje in katero je nebo sprejelo v svoje varstvo. Milost božja je podpirala vdovo, in vdovina ljubeča skrbnost je pripravljala nova pota milostim božjim. Consolation se je posrečilo s stanovitim trudom, da je iztrebila kali greha iz otrokovega srca, milost božja pa je izpolnila krasno delo in je zasadila v dečkovem srcu lepe kreposti.

Tako se je zgodilo, da je postal Ranoque po desetih letih ne samo spreten rokodellec, ampak tudi vzornoveren mladenič izobraženega in krepostnega srca. Njegova velika poštenost je zelo kor stila Consolationi, ker je dvignila ugled njene obrti vedno bolj.

Nekega dne je Ranoque ravno popravljaj preproge v hiši notarjevi. Sedel je na tleh in vbadal pridno z veliko šivanko v preprogo, ki je ležala preko hodnika. Nasprotna vrata so bila odprta do kraja, tako da je mogel videti vse, kar se je godilo v sobi.

V nekem od vseh strani zaprtem stolu je sedel notarjev sinček, ki je bil hrom na nogah. Ogledoval je kmečko hišico, ki jo je sam sestavil iz raznih deščic. Ponosen je bil nanjo.

Poleg tega dečka je stal mlajši bratec. Njegovo telo je bilo močno in krepko, obličje zdravo in cvetoče. Toda on si niti zidal hišice. Roke je prekrizal na hrbtu in je z zavistjo gledal igrajočega svojega brata. Konečno mu je hotel podreti hišico in pričel se je boj med njima. Naenkrat se oglasi v sosednji sobi rezek ženski glas:

»Otroci! Otroci! Kaj delate! Precej bom poklicala Cachano in strica Canigo, da vaju zmaši v vrečo!«

Kakor bi ga gad pičil, tako hitro je na hodniku skočil Ranoque pokonci, ko je slišal te besede. Deset dolgih let se je zgodilo prvič, da je zopet slišal te dve imeni. Najprvo ni vedel, kaj bi storil. Presenečenje, radovednost, bojazen in strah so se borili za prvenstvo, in obstal je za nekaj časa, bled po obrazu in tresočih ustnic, kakor bi odrevenel.

Takoj nato je stopila stara dekla v sobo in oba bratca sta dobila par neprestranskih zausnič za svoje vp tje in kričanje.

Ranoque mu se je poleglo in zadržal je dekle:

»Oprostite, prusim, ali morebiti poznate to ženo — Cachano — in strica Canijo?«

»Jaz? Hvala Bogu, ne!« odvrne starka in ga pogleda začudeno.

»Saj ste vendar prej imenovali imena. In mislil sem, da ju poznate!«

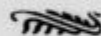
»To sta vendar vlačuga in potepuh, ki ju bodo jutri v Z... obesili!«

Ko bi blisk pred Ranoquem udaril v zemljo, bi ga to ne prestrašilo tako, kakor te besede. Postal je bled kakor stena in skoraj brez zavesti se je opotekel proti durim, kjer je obtičal s klecajoč mi koleni.

»Moj Bog, kaj ti je?« vpraša dekla prestrašeno. »Ali ti je morebiti slabo?«

»Ali je to zares resnično,« jecila Ranoque, ne da bi poslušal starko. »Odkod veste! — Kdo vam je povedal? —«

(Dalje prih.)

Troški osuševanja ljubljanskega barja.

Vsi troški so proračunjeni na 4.184.000 K. Država bo prispevala s 45%, t. j. s svoto 1.882.800 K, dežela bo skozi 4 leta, od l. 1908 do l. 1911 v stavbeni zaklad plačevala letnih 125.520 K, t. j. 12%. Ljubljana plača 10%. Posestniki na barju plačajo 33%. Za to potrebni denar bo dobila dežela za nje na posodo, in posestniki bodo plačevali dolg 40 let. V tem času se bo dolg amortiziral. — Načrte je izdelal inženir Podghaski. To bo brez dvoma veliko poljedelsko izboljševalno delo v naši deželi. Da bi se le tud vsestransko posrečilo, ker tem potom se pridobi velik kos plodovite zemlje.

Kranjsko mleko — in kranjsko žganje.

Na letošnjem občnem zboru kmetijske družbe se je poročalo, da so dobile vse kranjske mlekarke zadruge okoli 2¹/₂ milijonov kron za strženo mleko. Povdarja se to kot poseben narodno-gospodarski napredek našega kmetijstva. To je tudi resnica! A kaj pomaga, če se s trudom in požrtvovalnostjo skuša odpreti pot našemu blagu, a se po drugi strani meče iz dežele milijone! Samo za žganje se zda okoli 7 milijonov kron in kam gre največ ta denar? V žepe židovskih tovarnarjev. Ako se je zadnja leta poraba žganja na leto povečavala za pol milijon litrov, tega razvitega mlekarstva ne moremo biti posebno veseli, dokler bo šlo mleko ven, — žganje noter! Kdo bo zmagal?

Tarifa je tarifa. Neki Anglež je prišel s svojimi štirimi hčerami v monakovsko dvorano pivnico. Na vprašanje natakarike je vzdignil pet prstov, na kar je dobil v nemalo začudenje 5 vrčkov piva. Ker je cela družina zamogla popiti z združenimi silami le en vrček, šel je Anglež na cesto, pripeljal postreščka, kateri je izpil na zahtevo Angleža še čtale štiri vrčke, za kar je zahteval 50 pfenigov, češ, Anglež ga je spravil z mesta, kjer čaka na delo, in delo mora biti plačano. Tarifa je tarifa!

Razgled po domovini.

Premil. gospod knezoškof ljubljanski se je povrnil minoli teden z Gornjega grada. V četrtek, 22. t. m., se je udeležil evharističnega shoda, 23. t. m. se je odpravil na nemški katoliški shod v Würzburg. — 1. septembra bo slovesno kronal z dovoljenjem sv. Očeta Pija X. Marijo Pomočnico na Brezjah. — Pretekli teden je našega knezoškofa obiskal mil. gospod krški škof dr. Anton Mahnič, ki se je mudil nekaj dni v Preski pri Medvodah ter se je sedaj povrnil v svojo škofijo na otok Krk v Dalmacijo.

Slovenski tržaški liberalci so ustanovili v Trstu novo narodno socialno delavsko društvo. »Edinost« se jezi, ker naše časopisje radi tega ne hvali liberalne gospode tržaške. Mi smo mnenja, da so taka društva, kakoršno je ravnokar ustanovljeno tržaško, mrtvorjeno dete, in zato ne maramo o njem izgubljati besedi. Če bo novo društvo res rodilo zaželjenih sadov, bomo svojo sodbo popravili. Sicer pa ne moremo priporočati društva, ki se boji krščanskega imena.

— **»Bogata Amerika.«** Pod tem naslovom se je bralo pred kratkim med oglasi v drugih slovenskih in hrvatskih ter pozneje tudi v našem listu nastopno naznanilo: »Išče se 150 služkinj, 60 sobaric, 80 kuharic in več kočijažev. Zglasiti se je pri Franu G., Zvonimirova ulica št. 96, Sušak.« — Ta oglas sta pa med drugimi čitali tudi 18-letna Ivanka L. in 16-letna Marija H. v Senožecah. Z dovoljenjem roditeljev sta mladenki odšli na Sušak in se predstavili v gori povedani agenciji. Tu jima je bilo rečeno, da za hip nimajo za njih službe, da pa naj počakata do drugega dne. Odvedli so ju v neko sobo, kjer so bile 4 postelje in jima odkazali eno teh. A to postelji sta morali deliti še z neko tretjo deklico, ki je istotako prišla iskat službe. Ostale tri postelje so pa pozneje okupirali — trije moški. Dekleta so prebile vso noč brez spanja. A iz vsega, kar sta videli naslednjega dne, sta sklepali, da stvar ni čista in sta včeraj pribežali v Trst ter tu prijavili stvar policiji. — To vest priobčujemo posebej še zaradi tega, ker smo se žal tudi iz drugega vira prepričali, da je bil zadevni oglas samo nastavljena zanka za — mlada dekleta. Mi smo sicer priobčili oglas šele tedaj, ko smo ga brali v drugih listih ter smo se obenem na merodajnem mestu prepričali, da tvrdka v Zvonimirovi ulici na Sušaku ni sumljiva in se o njej ne vé nič slabega. Pozneje smo pa izvedeli, da je lastnik posredovalnice farbar vse mogoče oblasti ter si pridobil najboljši sloves — seveda le za nekaj tednov. Sedaj je vsa stvar pred sodiščem, le žal, da prepozno, za nekatere oškodovance. — Prosimo, da ponatisnejo te vrstice oni listi, ki so svojčas objavili zadevni oglas.

Jesenjska slavnost se je sijajno izvršila ob ogromni udeležbi društev in ljudstva. Iz Ljubljane je vozil poseben vlak udeležence. Vseh udeležencev je bilo nekaj tisočev. V sprevodu je bilo 27 zastav.

C. kr. pletarna v Radovljici. Učenci, ki se hočejo udeležiti poudka na c. kr. pletarski šoli v Radovljici, naj čimprej priklase svoj vstop, da zamorejo pričeti s poukom koj v začetku učne dobe, dne 1. septembra t. l. — Pogoje za sprejem smo že objavili v vseh slovenskih časopisih; pripomnimo še, da je odbor poskrbel za dostojno prehrano vnanjih učencev, za kar jim bo plačati samo 20 do 24 kron mesečno. — Starši, ki želite preskrbeti svojim sinovom dober obstanek za bodočnost, ne zamudite prilike in pošljite jih v to šolo. Stroške vam otrok v kratkem času

povrne z zaslužkom v pletarni. V pletarno se sprejemajo tudi že v pletarstvu izurjeni mladeniči in mošje. Plača po dogovoru. Odbor c. kr. pletarne v Radovljici.

Na katoliškem shodu na Dunaju bodo govorili najodličnejši govorniki raznih dežel. Med temi govorniki čitamo imena: čeških poslancev dr. Hrubana in dr. Stojana, tridentskega škofa dr. Endrici, deželnega glavarja predariskega, Romberga in tudi našega dičnega voditelja dr. Ivana Šusteršiča, ki bo govoril o predmetu: »Vera v javnem življenju«.

Duhovske izpremembe v ljubljanski škofiji. Župnija Borovnica je podeljena č. gop. Jožefu Juvancu, župniku v Rakitni; Kamna gorica č. g. Šimnu Ažman, župniku na Studencu pri Krškem. — Premeščen je č. g. Anton Skubic, kaplan v Ribnici na Vrhniki, č. g. Andrej Orehek, kaplan v Knežaku, v Ribnici. Za župnega upravitelja v Rovte nad Logatcem pride č. g. Matej Sušnik, kaplan na Vrhniki.

Duhovne vaje za duhovnike ljubljanske škofije se vrše ta teden v Alojzijevisču. Navzočih je okrog 80 gospodov duhovnikov. Duhovne vaje vodi jezuit p. Zehnrfinen.

Krščansko misleče učiteljstvo na Goriškem se je naveličalo strahovlade liberalnih učiteljskih kričačev in ustanovi svoje društvo. Ustanovni shod se vrši 5. septembra v »Šolskem domu« v Gorici. Toplo pozdravljamo ta korak krščanskih učiteljev in učiteljic.

Dva romarski vlaka sta šla pretečeni ponedeljek skozi Ljubljano na Bled in na Brezje. V prvem je bilo 1127, v drugem nad 600 romarjev iz leskovškega in brežiškega okraja pod vodstvom g. kaplana Vrhovec iz Leskovca. V torek so se povrnil v Ljubljano. V cerkvi presv. Srca Jezusovega jim je maševal g. stolni vikar Smolnikar. Po sv. maši so si ogledali ljubljanske cerkve in mesto.

Liberalni učitelji so zborovali v nedeljo v Radovljici na Gorenjskem. Da so se navduševali za nadaljnji boj zoper krščansko slovensko ljudstvo in njegove voditelje, je umevno. Toda ne strašimo se boja, resnica je na naši strani, in ta je še vedno zmagala. Slovensko ljudstvo bo obhajalo svoje zmagovalje tudi nad liberalnim kričavim učiteljstvom.

+ **Za deželnozborske volitve** so liberalci že pripravljali. Ker se na kmetih po zadnjih izkušnjah ne upajo več nastopiti pod liberalnim imenom, bodo šarili po stari navadi z »neodvisnimi« kandidaturami. Dozdaj so liberalni kandidati določeni: Za kočevsko-ribniško-velikološki okraj Fran Rus iz Travnika, ki je že začel prirejati shode in ima v ta namen podružnico svoje posojilnice tudi v Osilnici; za krško-trebanjsko-žužemberški okraj Fr. Gombač; za ljubljansko okolico Žirovnik. Kmalu se bodo »neodvisniki« zganili tudi drugod. Pozor!

Osebnostna vest. Pred tednom sta odšla župnika H. Povše iz Cateža in A. Oblak iz St. Lorenca v Gornjo Avstrijo in Bavarsko s podporo, katero jima da kmetijsko ministrstvo, proučavati splošno kmečko organizacijo, posebno mlekarstvo in živinorejo v Schärdingu, kjer je najbolj razvita mlekarja v Avstriji.

Metliško tolovalstvo. Domači pevski zbor je priredil v Metli ki ljudsko veselico na vrtu pri Makarju. Veselica je bila jako dobro obiskana. To pa je razkačilo liberalce, ki so bili zbrani v sosednji gostilni. Začeli so razgrajati in surovo tuliti. Ker se pa naši za to bevskanje niso dosti brigali, začeli so metati v goste kamenje. Zadelo je otroka nekega uradnika, en kamen je padel na mizo in odbil vrčku za

pivo ročaj. Taka je liberalna omika. Zahtevamo, da orožništvo zasledi liberalne tolovaje in jih primerno kaznuje.

— **O naglem ozdravljenju na Brezjah** smo dobili še naslednji dopis: Vozil sem se skupaj z bratom ozdravele Marije Finžgar z Brezje št. 5. Iz ust istega sem slišal natančno zgodovino dekletovega bolehanja in ozdravljenja. Dobil sem celo na razpolago notes, v katerega je ozdravljena popisala razvoj bolezni in mnenja zdravnikov, katerih je imela osem. Več Vam bom poročal kmalu. Za enkrat k zadnjemu dopisu pripominjam: Dekle neposredno pred letošnjim Velikim Šmarnom celih trinaest dni ni mogla in torej ni zaužila nobene kapljice nikakoršne tekočine in nobene trohlice jedi. Nezavestno so na treh zjutraj oblekli, kolikor so mogli in položili pred Marijin oltar. Roke in noge so bile vse zatekle. Šest tednov ji že niso nič pomagale. Toliko časa ji tudi berglje niso nič služile. Veleugleden zdravnik ji je rekel pred dvema pričama, da se ji noga ne bo v kolenu nikdar več pregibala, da ne bo nikdar več nanjo stopila. Na Brezjah je pa prišla zavest, je odšla iz rok in nog otekline, je šel čevlji po dolgem času zopet na nogo, so kolena dovolila, da je dekle zopet klečalo in po končani maši trikrat šlo po golih kolenih krog oltarja. Ko je prešla še svete zakramente, je sama vesela zlezla na voz, obdana od stoterih prič, ki so jo videle pred mašo z žalostjo, zdaj pa z radostno solznimi očmi. Tudi vojaki, katerih je bilo precej poleg, so bili solzni!

Na Brezjah je bila, kakor smo poročali v zadnjem »Domoljubu«, na Veliki Šmarnen med sveto mašo nagloma ozdravljena neka deklica, ki je bila že tri leta hudo bolna. Priča temu čudežnemu ozdravljenju so bili mnogi verniki, ki so bili ta čas pri svet. maši. Ta dogodek se je v par dneh raznesel po celim Kranjskem. Tudi liberalci so izvedeli zanj. Prvi, ki je prinesel poročilo o tem, je bil »Gorenjec«. Za njim je »Slov. Narod«. A ta je tako satansko hudobno in bogokletno pisal o tem čudežnem dogodku, da ne moremo tu ponoviti njegovih ostudnih besedi. Norčeval se je iz lurske Matere božje, iz čudežev, sploh vse, kar nam je svetega, je neki časnikarski lopov v tem najostudnejšem listu pod solncem psoval in zasramoval. Tako ostudnega napada na Mater božjo in čudeže še nismo nikdar brali. — Kaj pač poreče krščanski demokrat Hribar, ko bere v svojem glasilu take napade na vero. Radovedni smo, kako se bo opravičil hrvaškimi duhovnikom, ki ga imajo v svoji sredi.

Za Goriško se je ustanovila pretekli teden krščansko-socialna zveza. Za načelnika je bil izvoljen zdravnik dr. Anton Brecl. Pozdravljamo mlado zvezo, želeč jej vsestranskega razvoja!

Okrajni zastop v Radgoni je dobil slovensko večino.

Celjska »Zadružna zveza« hoče biti nadstrankarska. A prvo besedo pri njej ima gospod Jošt, ki ne more trpeti nobenega našega somišljenika. Zato kličemo našim posojilnicam: Proč od celjske Zadružne k ljubljanski!

Evharistični shod ali shod duhovnikov častilcev presv. Rešnjega Telesa se je vršil minoli četrtek v Ljubljani. Navzočih je bilo poleg premil. gospoda knezoškofa dr. Jegliča, stolnega kapiteljina ljubljanskega, novomeškega prošta dr. Elberta, unijatskega dekana Hranloviča nad 150 duhovnikov ljubljanske škofije. Predsednik shoda je bil gospod generalni

vikar Ivan Flis, zapisnikarja stolni vikar Jos. Potokar in Valentin Zabret iz Št. V da nad Ljubljano. Shod se je pričel s škofovo mašo v stolnici, pri kateri so na koru peli pod vodstvom semeniškega podravnatelja g. Ferjančiča gg. duhovniki slovensko mašo. Poročal so na shodu v knezoškofijski palači sledeči gospodje: kaplan Vovko iz Starega trga pri Ložu: o duševnem preporodu slovenskega naroda, ki je najbolj odvisen od čiščenja svetega Rešnjega Telesa; župnik Seigeršmid iz Lesc: Središče duhovnikovega življenja mora biti presveta Evharistija; profesor dr. Gruden: O evharističnem gibanju med Slovenci v pretekli h časih; frančiškanski gvardijan pater Matej Vidmar iz Kamnika: O rešitvi našega ljudstva v čiščenje presv. Rešnjega Telesa; trnovski dekan dr. Kržišnik: O odluku svetega očeta Pija X., ki se tiče pogostnega in vsakdanjega sv. obhajila vernikov; župnik J. Kalan iz Zapog: O skupni glasni molitvi v naših cerkvah. — Vsi govorniki so izborno napravili svoje govore. Gospod generalni vikar Flis je poročal o evharističnem gibanju v naši škofiji, o bratovščini Sv. Rešnjega Telesa, ki šteje že blizu 12.000 udov in nabere okrog 19.000 K na leto za napravo cerkvene obleke za ubožne cerkve. Pohvalno je omenjal nočnih častivcev Sv. R. T., ki redno prihajajo tudi v zimskem času že dvanaest let častiti Jezusa. — Konečno izpogovori nekaj bodrilnih besed še premil. gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. V stolnici je bila ob polstirih izpostavljena Najsvetejša, nato pol ure tiha molitev in potem slovesne litanije, s katerimi se je zaključil lepi evharistični shod.

Socialna demokracija in krščanstvo. Glasilo genovskih socialistov »Il Lavoro« piše, da je sedaj čas, zavreči staro socialistično geslo: Vera je zasebna stvar. Socialistična stranka mora stremeti za tem, da vrže vero iz src ljudstva. »Duhovnika,« tako piše list dobesedno, »ne smemo več napadati kot politika in ne častiti ga kot služabnika božjega, napadati ga moramo marveč kot oznanjevalca Kristusovega nauka, ki je nasproten nauku socialistov kakor je nasprotna ponžnost osebnosti, bolečina veselja, potrpljenje upora.« Nato piše zopet dobesedno: »Naloga socialistov je: razkristjaniti sebe in ljudstvo«. Bolj razločno se sploh ne da povedati, kaj je namen socialne demokracije. K sklepu pravi list, da je treba pridobiti šolo in državo za svobodno misel, potem bo dosežen socialistični cilj. Torej svobodna misel ima ta namen! Naši liberalci tudi zagovarjajo svobodno misel, njihov namen je torej tud: Boj duhovnikom, ker uče Kristusovo vero! Ljudstvo treba razkristjaniti! Kdor ima oči, naj izpregleda!

Krščansko-socialno društvo v Trstu. Pri Sv. Ivanu v Trstu se namerava ustanoviti novo društvo za katoliške mladeniče z imenom »Slovensko krščansko-socialno izobraževalno društvo«, ki je pod vodstvom gospoda kaplana Antona Čok. Pravila se bodo dala kmalu v potrjenje namestništvu.

Katehetskí shod se vrši 10. in 11. septembra v Ljubljani. Ustanovilo se bo tiste dni tudi »Društvo slovenskih katehetov«.

V Beljaku je bil 22. t. m. zvoljen za deželnozborskega poslanca profesor dr. Angerer. Dobil je 343 glasov, dočim je dobil obrtniški kandidat Oton Stage 270 glasov.

V Št. Jakobu ob Savi je 22. t. m. nenadno umrla petletna deklica Pengov. Tožila je, da jo boli glava in da jo mrza trese.

Zmaga Slovenske Ljudske Stranke. Dne 19. avgusta so imeli v Veliki Loki občinske volitve. Liberalna trdnjava je padla, liberalci so izgubili prvi razred z večino 21 proti 15. Zmagali so v vseh treh razredih sijajno. Tretji razred so S. L. S. prepustili brez boja, v drugem naša stranka 55, nasprotniki 15. Liberal-

cem je v tej občini, v kateri so nekda tako ošabno gospodarili, za vselej odklenalo. Čast in slava našim zavednim volivcem, ki so pohlodili liberalnega zmajaja!

Premovanje konj namestu v Postojni na Vrhniki. Razglašeno se, da se je premovanje konj v Postojni, ki je bilo s tukajšnjim razglasom z dne 10. avgusta t. l., št. 16.832, že odpovedano, preložilo na Vrhniko, kjer se bo vršilo dne 26. avgusta t. l., ob dveh popoldne. Pri tem pa so konji iz občine postojnske izključeni in prepovedano je pod kaznijo te konje prgnati na konkurenčni kraj.

Ponarejen dvajsetkronski bankovci. Dne 30. junija letos so našli blizu vasi Drnovo pri Krškem v travi, tik steze, 19 lepo zviti, ponarejenih bankovcev po 20 kron. Falzifikati izvirajo nedvomno iz Amerike od znanih ponarejevalcev denarja »Krkovič in tovariši«, ki jih bodo skušali v naših krajih spraviti v promet in razpečati, na kar se občinstvo s poudarkom opozarja, da se obvaruje škode. Ti falzifikati se razločijo od pravih 20kronskih bankovcev v tem, da je rdeča barva na podobi bolj rumenkasta, zeleni natis pa je bolj rumenkasto zelen kot na pravih bankovcih. Dalje so glavni napis, cesarski orel in pa male številke »20« na obrobju pravega bankovca bledeješe. Glavi »Avstrije« in »Hungarije« kakor tudi mal' okraski z dvema zvezdicama v okvirju nad glavama so na falsifikatih nekoliko postrani. Na obrazih ponarejenih bankovcev so mesto tankih črtic debele črte, kar se zlasti opazja na čelu in nosu »Avstrije«. Na strani z nemšim besedilom manjka na falsifikatu v levem spodnjem kotu na obrobju rdeča navpična črta. Vrhutega je senca pri glavah »Avstrije« in »Hungarije« na ponarejenih bankovcih bolj zelenkasta mesto črna.

Nesreča v tovarni na Jesencah. Nedavno je padel Jože Kleindienst, rojen leta 1884 v Radovljici, z osem metrov visokega električnega žrjava na železno plato in je takoj obležal mrtve. Spodbil ga je električni tok. Kleindienst je brat duhovnika gospoda Kleindiensta. Pogreb je bil v torek, dne 20. avgusta, iz mrtvašnice tovarniške bolnišnice. Naj počiva dober mladenič v miru!

Obrekovalci pri delu. V Italiji so z lažmi o samostanih tako nahujskal tope, da so se vršili veliki izgredi. Pri natančnejši preiskavi pa se je dognalo, da je bilo vse izmisljeno. Kar je nalagal slaboumni deček Besson o salezijancih, je tako neumno in neverojetno, da res ni čuda, da se razni, tudi liberalni listi stramujejo, da so se vsedli na take čenče. Nekateri italijanski listi že prijemajo tudi Giolittija, da je sploh pozornost obrnil na tako obrekovanje. A škandalov željni listi so pograbil ta obrekovanje in jih raztrosili po celem svetu, da bi nahujskali ljudske strasti proti duhovnikom, kakor so bili nahujskal italijanske tope, da so poškodovale celo zdravje in imetje poštenim nedolžnim ljudem. Sad tega nahujskanja se je pokazal v Pragi v tem, da so napadli nahujskani ljudje »Vincentinuma«, dobrodelni zavod za neozdravljive ubožne bolnike, ki se vzdržuje samo z milodari, ter pobili zavodu šipe. To je uspeh liberalne gonje. Pri nas je »Slovenski Narod« v svoji sirovosti tudi pr'občel vsa gorostasna obrekovanja, a ko se je dognala njih neresnica, jih ni prekalal. Sram bodi takih ljud!

Radi denarni h zavodov »Zadružne zveze« v Ljubljani trsijo nekateri brezvestni liberalni agitatorji grde laži po Spodnjem Štajerskem. Prošmo za vsako tako poročilo, da vsekakor stališče zavemata proti takim naravnost kramarskim agitacijam gospoda Jošta in Pušenkaj, ki delujeta vedno za celisko »Zadružnjak« pod krinko nadstrankarstva. Mi no zvezo« pod krinko nadstrankarstva. Mi no opozarjamo že danes slavno občinstvo na ta

dva voditelja »Zadružne zveze« celjske, da namenoma govorita, da nista v nikakršni zvezi z »Narodnim Listom« in Narodno stranko. Dejanski je pa to drugače. V Šoštanju na shodu je že dr. Kukovec javno izjavil, da imajo na Nemškem enega dijaka, ki bode delal v zadružništvu za njihovo stranko. To je le gospod Pušenjak! Želimo odkritega odgovora, ali imamo prav ali ne?

Na Brezjah se bo slovesnost kronanja začela 1. dne septembra ob devetih popoldne. Vršila se bo na prostem, torej se gnječe ni bati! Da bi bila procesija lepša, želimo in prosimo, da pridejo zastopstva društev in posebno Marijnih družb z zastavami, in da se udeležijo vsaj bližnje župnije spreveda s cerkvenimi bander'. Vsi p. n. preč. gg. dušne pastirje uljudno prosimo, da blagovolijo vernike na to slovesnost prihodnjo nedeljo opomniti. — Samostansko predstojništvo na Brezjah.

Živahna selitev. V tretji selini dobi je bilo v Ljubljani nenavadno živahno. Preselilo se je namreč v celem 506 strank z nad 1500 glavami. Iz Ljubljane se je izselilo 17 rodbin, povečini uradniških, ki so bile deloma predstavljene v druge kraje, deloma pa upokojene dočim je prišlo nanovo stanovat v Ljubljano 26 družin. V novozgrajenih hišah so lepa, zračna in zdrava stanovanja povečini — kjer najemnina ni pretrana — že skoro vsa odana.

Gornjigrad. Dne 1. septembra, t. j. na angeljsko nedeljo, bo ustanovni shod bralnega in izobraževalnega društva. Slavnostni govor bo imel gospod državni poslanec dr. Anton Korošec. Okoličani, pridite v obnem številu, pripeljte seboj tudi prijatelje in znanke! Zbo-rovanje se prične ob 11. uri takoj po drugem opravilu.

Romanje v Marijino Celje. »Naš Dom« piše: Kako priljubljeno je štajerskim Slovincem starodavno Marijino Celje, pokazalo je jasno romanje tjakaj dne 5. do 7. avgusta t. l. Iz Maribora se nas je nad 1600 odpeljalo v dveh posebnih vlakih. Ker se je z drugimi vlaki tudi še mnogo romarjev vozilo, bilo je iste dni do 2000 slov. romarjev v Marijinem Celju zbranih. Sprejem je bil zelo lep, vsa duhovščina marijacejska nam je prišla nasproti. Med glasnim slovenskim petjem, ki se je mogočno po trgu razlegalo, smo dospeli v slavno romarsko cerkev. Gospod dekan Gaberc nas je iz prižnice pozdravil. Drugi dan je imel profesor dr. A. Medved slavnostni govor o »veselih in žalostnih dnevih Marijinega Celja v preteklu 750 let«, zvečer je pa župnik Fr. Muršič proslavil Marijo, ki je naše zaupanje. V sredo jutraj je p. Kasijan Zemljak imel nagovor za slovo od sloveče romarske cerkve Nepozabljiva nam je procesija s svečami okoli cerkve zvečer 6. avgusta, pri kateri se je zopet slovensko petje razlegalo čez hrib in plan. Vse je strmelo nad prelepimi slovenskimi spevi. Tujci so rekli, da takega petja še niso nikdar čuli. Posebno so se odlikovali pevci in pevke iz Št. Jurija v Slov. goricah pod spretnim vodstvom svojega kaplana Bosina. Ljudstvo nas je povsod prav prijazno sprejelo. V Marijinem Celju so nam povsod zatrijevali, da jim ostane tako veličastno romanje spodnještajerskih Slovencev vedno v najlepšem spominu.

Kdo ima seno na prodaj? Na Goriškem bo letos vsled suše jako malo sena, in že sedaj dobivamo obilo vprašani, kdo prodaja seno v celih vagonih. Prosimo vse tiste, ki imajo seno na prodaj in morejo stisnjeno seno v celih vagonih odpošiljati, da prijavijo svoje naslove uredištvu »Gorice« v Gorici.

Zgradba savskega mostu v Kranju razpisuje deželna vlada. Gradbeni stroški znašajo 432.000 kron. Oddaja se vrši dne 16. septembra t. l.

Pogojl za sprejem v deško meščansko šolo v Krškem in ž njo združeni enoletni tečaj. V prvi razred se sprejemajo tisti učenci, ki dokažejo s šolskim naznanilom, da so z zadostnim uspehom hodili v peti letnik katerekoli ljudske šole ali zasebne ljudske šole s pravico javnosti. Učenci, ki se ne morejo izkazati s takim šolskim naznanilom, ki so dopolnili 11. leto starosti in ga dopolnijo najkasneje v šestih mesecih po koncu prejšnjega šolskega leta, morajo za sprejem v prvi razred na tej šoli opraviti sprejemno preizkušnjo. Za sprejem v kak višji razred je potrebna primerna starost in dokaz zadostne predizobrazbe. To je dokazati s spričevalom kake javne meščanske šole ali zasebne meščanske šole s pravico javnosti ali s sprejemno preskušnjo, opravljeno na tej šoli. V enoletni učni tečaj se sprejemajo učenci, ki so odrasli šolski obveznosti, ki se izkažejo z dopustnico meščanske šole in dokažejo v jezikovnem pouku toliko predizobrazbe, kolikor se zahteva za slovenski, nemški in francoski jezik na meščanski šoli v Krškem. — Ravnateljstvo meščanske šole v Krškem.

Semenj za ječmen. Dne 23. avgusta t. l. se je vršil v Miškolcu semenj za ječmen.

Poslanec Gostinčar na Koroškem. V nedeljo, dne 18. t. m., popoldne ob 4. uri se je vršil javni shod krščansko-socialnega društva v Podsinjivasi, na katerem je govoril državni poslanec gospod Josip Gostinčar, ki je med drugim posebno kritiziral nezakonito postopanje Fausta nasproti delavstvu. Ljudstva se je zbralo veliko in je bilo zelo navdušeno.

Tifus med vojaštvom je povzročil, da ljubljanski domobranski polk ostane doma in ne pojde k cesarskim vajam na Koroško. Namesto ljubljanskega domobranskega polka je dobil brzojavno obvestilo polk štev. 5 v Pulju, da mora tekom 24 ur biti pripravljen za odhod. Ljubljanski bataljon 27. pešpolka tudi ne pojde na Koroško, pač pa vsi rezervniki 17. pešpolka, za katere so pripravljena stanovanja v cukrarni v Ljubljani, da ne pridejo v dotiko z obolelim bataljonom.

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice.

Ljubljansko barje. Pred kratkim je bila pri nas toča, ki je napravila precej škode. V petek po Šmarnu je pa divjal hud vihar, ki je prekucnil en kozolet in nekaj dreves. Suša je velika, še pri nas na barju primanjkuje vode, nekateri jo morajo prav daleč nositi, pa tudi voziti. Pri nas na Ilovici je Hribar storil, kar je obljubil, napeljali so šute čez vso cesto, da so res uboge mlekariče. Hribarjevo in Črnagojevo pobožnost raznaša po Barju študent, kateri neprestano nadleguje ljudi, temu frkolinu bo treba drugače posvetiti.

Devica Marija v Polji. Dne 17. avgusta je umrl na Fužinah pri Ljubljani Franc Černe, mladenič Marijine družbe, zvesti ud izobraževalnega društva pri Dev. Mariji v Polji, član ondotnega tamburaškega kluba. Kako je bil priljubljen, se je pokazalo pri pogrebu. Pogreba sta se udeležili obe Marijini družbi, izobraževalno društvo, pevski zbor izobraževalnega društva, ki mu je pred hišo žalosti, kakor tudi na pokopališču zapel ginljivi žalostinki. Bodi tem potom izrečena zahvala vsem, ki so ga spremili na zadnjem potu. Bodi mu zemljica lahka!

g. St. Vid nad Ljubljano. Ponesrečil se je 21. t. m. mladenič Jakob Kogovšek iz Dravelj, brat č. g. Ivana Kogovška, prefekta v zavodu

sv. Stanislava, ko se je vozil s kolesom po nekem klancu ob Savi. Mladenčiča so našli dne 22. t. m. utopljenega v Dolu pri Ljubljani. Na čelu je bil lahno ranjen. Raniki je bil globoko veren, pobožen in marljiv mladenič. Gospod ga je ljubil, zato ga je poklical v cvetu mladosti k sebi. Večna luč naj mu sveti!

g. Iz St. Vida nad Ljubljano. Mladeničski sestanek v nedeljo, dne 18. t. m., je bil nepričakovano dobro obiskan. In to je prav! Lepše zabave za mlade fante pač ni, kakor novduševati se med seboj za lepo in blago. Sestanki se bodo sedaj nadaljevali vsako nedeljo ob 6. uri zvečer. Ker se je od več strani čulo, da se za naše sestanke tudi nekateri mojstri zanimajo, sklenili smo odslej dati prost vstop vsakemu, ki ga veseli naše fantovsko gibanje. Da, fantje bomo še celo veseli, če bodo med nas zahajali naši mojstri; bodo vsaj videli kaj imamo in zvedeli bodo, da to, kar se tukaj uči, njih pomočniki, vajenci in sinovi, bi tudi njim ne škodovalo. Vabimo pa k sestankom zlasti naše tovariše kmečke sinove. Po znanem nam viru se je vgnezdila med precejšnje število kmečkih fantov do nas neka mirnjava. Vidi se jim, kot bi jih mi rokodelski »kseli«¹ prezirali zato, ker smo rokodelci. Vemo, da je to sad našega šentviškega spletkarja. Zato pa prosimo fante, naj ne gredo na tak lim. Mi smo vsi kmečki sinovi in prej smo sukali motiko kakor pa žago in stružce in danes smo še vedno na stališču, da gre kmetu, kot stebru države, prvo mesto. To smo pokazali tudi s tem, da smo se združili v telovadni klub, kamor ima prost pristop vsak kmečki sin, kar bi pri rokodelskem društvu ne bilo. V današnjem resnem času ravno kmet ne sme zamuditi nobene prilike pridobivati si strokovne in druge izobrazbe. In izobrazba v smislu S. L. S. je danes izmed vseh drugih gotovo najprimernejša za kmeta; saj je ta stranka ne le uradna zastopnica kmečkega stanu v postavodajstvu, ampak je tekom časa pokazala, da jej je isti res pri srcu. — Zato pa, fantje iz St. Vida in okolice, odslej ob nedeljah zvečer na svidenje pri sestankih. — **Telovadniki naraščajo.** Poleg starejših fantov ima vsako nedeljo svojo vajo naraščaj. Jako zanimivo je gledati mlade dečke od 12. leta naprej, kako lepo se vadijo pod strogim vodstvom voditeljev discipline ter krepijo telo. Sploh so naši fantje dobili do telovadbe neko strast. Če gre človek skozi St. Vid ali Dravljie, gotovo vidi kopico dečkov ob vogalih, ko se vadijo na ročke stoje. Maršikje so si tudi doma postavili drog, kateri je redkokečaj prazen. Mi smo sicer mnenja, da ima vsaka stvar svoje meje, vendar nam pa to dejstvo potrjuje zavest, da smo pričeli z dobro in koristno stvarjo, kateri je z ozirom na to zasiguran obstanek. — V Dravljah je bil, kakor vsako leto na Vel. Šmarna, tudi letos velik cerkveni shod. Na stotine ljudstva je prišlo iz raznih krajev počastiti sv. Roka v priljubljeni romarski cerkvi. Pri govorih na prostem, ki so jih imeli preč. gg. župnik Malovrh, kaplan Zabret in prefekt Logar, opazili smo letos izredno pazljivost, kar nam priča, da naše pošteno ljudstvo pride na božjo pot res s pravim namenom. Zato so pa bili kmetje jako ogorčeni, ko je par ljubljanskih damic z moško pritlikavo ob strani, z očitim namenom, delati kraval, ravno med pridigo zvečer rinilo med kmeti ter se nepodobno obnašalo. Ko so možje te nadute liberalne goske uljudno podučili, da se to ne spodobi, so jih pa zmerjale z zabitim kmeti. Če bi jih izzivali v gneči dobili, kakor so zaslužili, sevé to bi bilo zopet krika po liberalnih listih! Kmeti so mnenja, da taki cerkveni shodi niso mesto, kamor naj delajo izlete taki parčki, ali če pridejo, naj se obnašajo vsaj tako, da ne bodo drugim v spodtiko. Splošno pa moramo priznati, da

je v drugem oziru vladal letos v Dravljah večji red, v kar je gotovo pomogel dopis v lanskem »Domoljubu«. — **O krog 5000 v o j a k o v** se je minule dni na potu k velikim vojaškim vajam na Koroškem, ustavilo v St. Vidu in okolici, kjer so imeli štiri dni odmora. Kmetje so ponačelu: »Bolje nekaj kot nič, otrsli še nedozorelo sadje. Sicer so jih sprejeli s pravo slovensko gostoljubnostjo.

Bohinjske novice.

g. Min'strski predsednik baron Beck se je mudil štirinajst dni pri nas. Ker je dober in veren katoličan, naprosil je za dve nedelji in praznik za sveto mašo pri jezeru. Obnašal se je zelo lepo in vzgledno. To je pa seveda nekoliko zbudilo že davno uspavano vest nekemu liberalcu, zbudilo ga je in zapelo, češ, ministrski predsednik spolnjuje verske dolžnosti, jaz pa ne, in poslal je Narodno lažljivo poročilo o treh kronah in maši. Da, dal je krone, pa ne tri, ampak dvakrat večjo svoto za popravo cerkve. Obljubil je tudi delati na to, da se najstarejša cerkev v Bohinju popravi s pomočjo umetniškega društva na Dunaju.

g. V Velepoltju so pričeli prejšnji teden izboljšavati planino. Podporo bo dalo ministrstvo. V ta namen se je vršil obhod po planinah 14. in 15. avgusta. Napravili se bodo vzgledni hlevi, sirarno, napajališča. Na Velepoltju se zgradi velika shramba, da ne bo hudournik zanašal pesek po lepi ravni. Čas je že bil, ker so postajale planine leto za letom slabše. Tudi pot iz Tosca do Vodnikove kočice na Velepoltju se je zelo dobro popravila.

g. Saksonski kralj se je mudil 26. in 27. avgusta na naših gorah. Ogledal si je tudi očeta Triglava. Vodil ga je vodnik nemškega planinskega društva Lovro Škantar iz Srednje vasi.

g. Kobilo je ubila strela na planini Jelje 21. avgusta ponoči posestniku Močilnikarju iz Češnjice. Mlado žrebe pa je ostalo nepoškodovano. Škoda je precejšnja.

g. Petintrideset se nas je udeležilo zborovanja na Jesenicah minulou nedeljo. Mnogo v slikovitih nar. nošah, ki se žalibog vedno bolj opuščajo. Vsaj za velike praznike naj bi bile.

Iz raznih krajev Gorenjske.

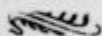
g. Izpod Storžca. Dobra letina. Od mnogo strani se čuje o toči, nevihtah, suši, pri nas dosedaj kaj tacega, hvala Bogu, ni bilo. Letina se nam obeta dobra. Sadja res ne bo, a žita bomo precej namlatili. — Debel krompir. V nekem listu je bilo brati, da hočejo na Francoskem delti kmetom nagrade za debel krompir. Nekdo je tukaj stehal tri krompirje zgodnje vrste; tehtali so trije eno in pol kilograma. Če bi bil pozni krompir tak, bi bil zadovoljni. — Ogenj. Dne 18. avgusta zvečer je pogorela na samotnem travniku v Kamniju senena kočica kranjskega gospoda dekana. V isti je hranil gospodar J. L. iz Setenice okoli 70 centov mrve.

g. Najstarejši fant. Starološke župnije — Lenčkov Marka — je umrl dne 17. t. m. v 86. letu. Svoje dni ubogi trpin, je veliko delal, pa bil vedno zdrav, šaljiv in vesel v svoji skromnosti. Posebno veselje je imel do čebel. I c, spal leto in zimo pri njih v čebelnjaku in v njem tudi, pri teh svojih ljubljankah, za vedno zaspal v Gospodu. Kot stric je bil od vseh spoštovan, saj kot dober kristjan ni nikdar nikomur žalega storil; to je pokazal veličasten pogreb, ki so sorodniki in znanci v dolgem sprevodu molili za njegovo blago dušo. Lahka mu zemljica!

g. Iz Senčurja pri Kranju. Vlak, katerega priredi slovensko katoliško izobraževalno

društvo v št. Juriju pri Kranju na Višarje, je zagotovljen. Iz Kranja pojde 15. septembra ob 11. uri 5 minut popoldne; prihod v Trbiž ob 2. uri 9 minut popoldne. Iz Trbiža odhaja 16. septembra ob 12. uri 20 minut popoldne in dospe v Kranj ob 3. uri 15 minut popoldne. Vožnja semintja velja 2 K 60 vin. Od Kranja do Jesenice se bode ustavil na vsaki postaji. Natančen spored se bode še priobčil v »Domoljubu« in »Slovencu«.

g Brezje. Te dni vse govori o Brezjah, zato tudi jaz nekaj povem. Nekako meseca maja v tekočem letu je prišel v breški šagrad primeroma petdesetleten mož ter je začel ves vesel praviti s svetlo solzo v očeh: »Poglejte no, že dvajset let nisem mogel poklekniti in klečat! Kako pa zdaj lahko pokleknem! Bil sem tu pri sveti maši in poskušal krog oltarja po kolenih, pa koj ni šlo. Jaz sem pa še upal, še poskušal. Pri četrtem poskusu sem se pa kar z lahkoto plazil po že dolgo mi nezdravih kolenih.« — En gospod frančiškan ga je pred pričam vprašal, kdo je, ter je vse to bolj natančno zapisal. Mož je pa še ves vesel velikokrat pokleknil in vstal. Ker mu je bilo to tako lahko, je nad vse radosten zapuščal božjo pot. — V cerkveni kroniki je gotovo veliko takega, določnejše zapisanega. Naj pride v javnost. Kakor sliši mo, se že misli na »Popis božjega pota« v razširjeni izdaji. Prva izdaja bo kmalu stara deset let in se še dobi v breških prodajalnah in v zakristiji.

Dolenjske novice.

Iz ribniške doline.

d Shod »mladih« v Sodražici. Iz Sodražice se nam piše: V nedeljo, dne 18. t. m. je imel pri nas dr. Ravnihar jako klaverno shod. Dasi se je aranžer shoda toliko prizadel za obilo udeležbo ter samo v Slemenah poslal nad 30 plakatov, je skupaj spravil komaj sto oseb moškega spola, ki so se rekrutirali iz Sodražanov, Potočanov, Gregorčev in Gornikov. Trg sam je poslal na shod do 50 udeležnikov, kar je veliko premalo. Somišljeniki S. L. S. se shoda niso udeležili. Dr. Lavrenčič predlaga za predsednika Antona Lavrenčiča, 1. podpredsednika Ivana Lovšina, trgovca iz Ribnice, za 2. podpredsednika Jakoba Knauša iz Loškega potoka, zapisnikarjem Jakoba Gregoriča iz Sodražice, ki je pa svoj posel jako malomarno opravljal; saj nismo mogli cel čas opaziti, da bi bil zapisal vsaj besedico na polo, ki je pred njim ležala. Prvi govori vodja »mladih«, dr. Ravnihar iz Ljubljane. Njegov gospodarski program je popolnoma sličen onemu S. L. S. Zlasti obžaluje razpor med jugoslovansko delegacijo na Dunaju, katerega je po njegovi misli kriv dr. Šusteršič, ki je že pred volitvijo govoril, da ne sprejme nobenega liberalca v svoj klub. Zato je sedaj ostal sam (ako odštejemo 15 drugih poslancev, ki sede z njim v istem klubu. Opomba poroč.) Hribar sedi v klubu, ki je bolj klerikalen kakor Šusteršičev. Spominja se lepega shoda v Ribnici, kakoršen se današnji pri najboljši volji ne more imenovati. Ker je govoril brez navdušenja, je bil žalosten začetek kakor konec, zato se mu je prav štedljivo pri-trjevalo. Drugi govornik je govoril dokaj stvarno o domačih gospodarskih zadevah, ker ga je pa precej spomin zapuščal, tudi njegov govor ni napravil zaželenega vtisa. Nato nastopi znani Ivan Rus iz Loškega potoka. On obžaluje, da se shoda niso udeležili tudi nasprotniki. (Kajneda zato, da bi delali štafazo »mladim«, katerih je samih prepičlo število.)

Govori o postajališču v Zlebiču ter se zlasti navdušuje za dovlačnico iz Zlebiča v Sodražico. Čudimo se, da je gospod Rus tako pozabljive glave. Ali se več ne spominja, kako vlogo je igral glede na dovlačnico pred par leti? Takrat so se vsi sodraški liberalci zgrajali nad njegovim postopanjem; seveda so tudi oni na to pozabili, ker ga ni v nedeljo noben prijel za besedo. Po Rusovem govoru spravjo na oder bivšega župana iz Gore, Karola Knavsca, ki si gotovo še danes ni v stanu razložiti, kako je prišel v to družbo. Govoril je kakor ima navado napravljati napitnice po novih mašah in ženitninah, ter sklenil govor z besedami: »Če se tu več ne vidimo, se bomo pa onkraj groba«. G. Knavs, ali niso te besede malo preklerikalne za liberalni shod. Srečno pot... Ako bi se bil sedaj shod končal, bi rekli, da je bil približno shod »gospodarske stranke«. Toda nekdo ni mogel mirovati, moral mu je pritisniti še liberalen pečat. Ta je bil predsednik shoda Anton Lavrenčič. Stresel je v sklepnih besedah vso jezo nad »klerikalci«. Najprej se loti dr. Lampeta, ki je meseca aprila govoril na tukajšnjem Jakličevem volivnem shodu. Potem okrača župana Bartola, ker ta ne mara plesati na njegovo muziko. Jezi ga, da je župan zunaj trga, kar bi bil v nasprotnem slučaju brez dvoma on. On je mnenja, da sodraško občino lahko vladajo Sodražani (recte sodraški liberalci), da torej ne potrebujejo, da bi jih kak gorenjski kmet komandiral. Ker v odboru razun g. župnika ni nobenega drugega Gorenjca, je gotovo za njegovo spominsko knjigo namenil te duhovite besede. Da svet spozna, da je on še za kaj višjega namenjen, pravi o sebi, da čeprav je še mlad, politiko vendar tako dobro ali še bolje razume, kakor tak ki vsako nedeljo raz prižnice govori. Svojim manj inteligentnim razlaga besedo vseučilišče sledeče: Veste, univerza je taka šola, iz katere pridejo večji učenjaki, kakor so duhovni ali učitelji. Spomnil se je tudi svojega »dragega prijatelja« Drobničarja, katerega kljub temu, da ga je dr. Ravnihar z obiskom počastil, ni bilo na shod. Med tukajšnjimi liberalci vlada splošno mnenje, da jim Anton Lavrenčič vselej vse pokvari, ter bi bilo bolje, da bi se on ne silil v javnost, ker mu mržnja do S. L. S. ne dá nikjer mirno nastopiti. V krajevni odbor gospodarske stranke so izvoljeni za občino Sodražico: Franc Hudolin, Janez Kovačič, Jože Oberstar, Anton Lavrenčič, Franc Pirc, Matevž Gruden in Matija Oblak; za občino Sv. Gregor: Janez Levstik iz Brinošce in Ant. Pirnat, vulgo Burc; za Loški potok niso nikogar volili, je to gotovo znamenje, da dr. Ravnihar v kratkem tudi tam poskusi svojo srečo. Želimo mu več uspeha, kakor ga je imel v Sodražici.

d Z Gore nad Sodražico. Kakor čujemo, se nekateri Gorniki niso mogli zdržati, da ne bi bili na povabilo aplenčarjevega Antona se udeležili shoda mladih v Sodražici. Manjkati ni smel znani »abstinent«; najbolj pa se spogledujemo, ker se govori, kako častno je zastopala našo občino na shodu takozvana »božja vojska«, katera se je celo pustila voliti v krajevni odbor »gospodarske stranke«. Ker so ji soobčani vse druge »štrene« porezali, da ji bodo »mladi« vsaj na vsako stran eno prišli. Jako pomilujemo tiste naše rojake, ki mislijo, da jim bodo razni Rusi in Lavrenčiči njihovo stanje izboljšali. Kako naj jim dajo to, česar sami nimajo. Kar žele doseči, dogsegli bodo edinole po poslancih S. L. S. Če stitamo pa »mladim«, ker so ravno v osebi odbornika iz naše občine dobili tako izredno moč. On bo lahko veliko delal v odboru za stranko, saj s seboj itak nima ničesar opraviti, ker je — kotar. Volivno pravico ima za enkrat samo državni zbor, ker je že 21 let star.

d V Loškem potoku bodo »mladi liberalci« baje zborovali 15. septembra. Gospod Rus, le urno na delo, da jih več skupaj spravite, kakor jih je vaš prijatelj v Sodražici, drugače bo gospod dr. Ravnihar kmalu izgubil vse veselje nad ribniško dolino, od katere je toliko pričakoval.

d Shod mladih v Sodražici so s svojimi častimi osebami počastili in redke kmetov zagostili tudi sledeči kmetje iz Ribnice: dr. Schffrer, kancelist Špende, trgovec Lušn, ter profesorja Marolt in Merhar. Prav, da so z raznimi damami pršli na pomoč svojim kmečkim sosedom v Sodražici. V enakem slučaju jim ti gotovo drage volje vrnejo.

d Iz Strug. Dne 17. t. m. nam je prinesla brzojavka iz Slavine tužno vest o smrti preblagega gospoda župnika Matija Prijatelja. Ker je preblaga duša od leta 1884. do 1900 pri nas služboval kot župnik, pa med tem mnogo v dušni in telesni blagor storil in žrtvoval, in bil zato pri nas v nepozabnem spominu, zato je tudi nas ta vest bridko zadela. Bog mu plačaj in daj mu večni mir in pokoj!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Kmečka zveza za trebanjsko dekanljo bo imela v nedeljo, 1. septembra t. l. ob 3. popoldne shod na Mirni. Poročal bo g. državni poslanec dr. Hočevar. Drugi govorniki še niso določeni. Može, pridite na ta shod!

d V Sv. Križu pri Kostanjevici je začela s poslovanjem javna ljudska knjižnica pod vodstvom g. kaplana Vinko Kavčiča. Knjižnica je precej vsestranska in zadošča za enkrat našim potrebam. Ima mnogo lepih del nabožne, leposlovne in poučne vsebine raznih strok. K ustanovitvi in spolni tvi knjižnice so pripomogli blagi darovatelji knjig — med njimi zlasti gosp. župnik, ki je podaril knjižnici vse svoje slovenske knjige, in oba gg. kaplana. Knjižnica je dobro došla med drugim dijakom na počitnicah, ki se skušajo kar najbrž seznaniti z domačo književnostjo, da jih ne osramote priprosti kmečki čitatelji. Bodi knjižnica uspešno sredstvo k duševnemu in gospodarskemu napredku in plemenitu razvedrilo našega kraja. — Knjižnica se nahaja v kaplaniji. Oddajajo se knjige zlasti v nedeljo po 10. maši in po litanijah pa tudi sicer vsak dan, kadar je doma knjižnični vodja gospod kaplan Vinko Kavčič.

g Rateče pri Beli peči. Pijančevanje je pri nas zelo razširjeno. Stiri gostilne so sedaj v vasi in po vseh je sedaj ob nedeljah in praznikih, večkrat tudi ob delavnikih tako natlačeno pijancev, kakor žvepljenk v škafliji. Zlasti v neki krčmi je celo med službo božjo tako razgrajanje, da je treba to očitno grajati. Nekateri prečujejo cele noči v tej gostilni; seveda, saj ni nobene policijske ure in dela se, kakor se hoče. Keđaj se bodo ljudem oči odprle, da ne bodo več nosili svojih težko prisluženih krajcarjev le nekaterim, ki se debelijo in mastijo, ubogo ljudstvo pa propada!

d Iz Št. Ruperta. Dne 31. avgusta bodo semenj na Veseli gori, kamor ste kupci vabljeni, ker se na ta semenj veliko živine prižene. V nedeljo dne 1. septembra je pa cerkveni shod v lepi cerkvi na Veseli gori, z božjo službo ob 10. uri.

d Čatež. Stanislav Kotar, s'n spoštovanega posestnika in cerkvenega ključarja na Čatežu pri Trebnjem, Josipa Kotarja, zavedni pristaš S. L. S., je 15. t. m. nesrečno umrl. Vtopil se je pri vojakih na potu iz Celovca v Velikovec. Nesrečna vojaščina! Rajniki je bil upanje in ponos svojim starišem, vzoren mladenci, kakoršni naj bi bili vsi slovenski fantje: bogoljuben in napreden, v pravem pomenu besede. Od žalosti potrti oče se tolaži le s

Notranjske novice.

Idrijske novice.

n **Les se je zelo podražil**, drvarji v eraričnih gozdih so pa zelo slabo plačani — tudi logarji ne pridejo tako naprej v plačah, kakor uslužbenci pri drugih eraričnih podjetjih. — Skrajni čas je, da se uredi plače drvarjem v eraričnih službah.

n **Liberalna gospoda**. Pri cesarskih drvarjih se vidi, koliko srca imajo liberalci za delavce. Dr. Krek, dr. Žitnik, dr. Šusteršič in Gostinčar so opetovano govorili pri ministrstvu za uboge c. kr. drvarje v naših hribih. Ministrstvo je obljubilo, da se bo informiralo o položaju c. kr. drvarjev. Liberalni uradniki so pa poročali ministrstvu, da v Idrijskih hribih ni treba drvarjev v eraričnih gozdih. — Vendar je pa treba vsako leto veliko lesa dati rudniškemu erarju v Idriji — delavcev se potrebuje veliko. Drvarji morajo biti izkušeni, da ni toliko nesreč. Liberalni uradniki govorijo, da imajo drvarji dovolj plače. Čujte! Strmite! Vsak ptič liberalnega uradnika pojé več konopel na mesec, kakor pa imajo provizije drvarske sirote. Pravijo, da se z eno krono lahko preživé na mesec take sirote.

n **Liberalna lenoba**. Uradniki se silno jezé, da Gostinčar in župnik na Vojskem včasih podrezata na Dunaju zaradi drvarjev — liberalci v Gorici in Idriji po uradnih pa proklinjajo, da jim delavski poslanec in župnik napravljata toliko dela. Gospoda naj kratko in resnično poroča o drvarjih, pa ne bo preveč posla.

n **Drvarje hočejo zadovoljiti**. Drvarjem obljubujejo zvišanje plače 20 vinarjev na dan, da bi bili tihi. Ne bo šlo več tako, delavec naj dobi jesti, od zabavljanja in tožba proti duhovnikom nima delavec ničesar!

n **Umri je** v Idriji v 92. letu svoje starosti vrl pristaš S. L. S. Peter Mihevec. — Kri si je zastrupila 11-letna učenka Ivana Lapa'ne, kar ji je prineslo rano smrt.

n **Utonil je** 24. avg. popoldan hlapec g. Didiča pri tem, ko je peljal v Idrijo konje napajat.

Iz reške doline.

n **V Ilirski Bistrici** je otvoren dom »Čitalnice« in »Ognjegasnega društva«. Na dan cesarjevega rojstnega dne se je položil »mejnik v delovanju« teh dveh društev. Molčati smo hoteli o tej otvoritvi. A lažljivo »Notranjčev« poročilo in pa zlobna poročila liberalcev o prirejenih podrugodnih slavnostih iz naših vrst v njihovih časopisih, nas silijo, da poročamo i mi, kako se vrši kaka liberalna veselica. »Se-le ob ranem jutru je ponehalo splošno veselje,« dé »Notranjec« o tej krogariji. Ne pove pa, da je obstajalo to »veselje splošno« v pretepanju, čigar posledice so razne pri sodišču vložene tožbe. Klofute so kar kresale ob glavah, izmučenih od piva, vina, šampanja, in razne psovke, kakor: štrasendoktor itd. so odmevale tja v noč. Orožništvo je imelo polno dela z zapiranjem gostiln v svrhu redu. Sploh pa tudi čez dan ni bilo opaziti zanimanja. Okoličansko ljudstvo je ostalo povsem ravnodušno vsej tej prireditvi. Došli maloštevilni tuji so bili pa kar naravnost razočarani nad to »veselico«, h kateri se je vabilo s pozivom: »Na pomoč!« in »za prosveto!« Zares: Na pomoč pri pretepanju in klofutanju, za prosveto pri plesu in pijančevanju. Najbolj pomilovanja vredni so bili pač liberalci s Pivke, katerim sta načelovala velečični Domicelj in pa knežki profesor Česnikov Korl. Zlasti zagorski liberalci, katerih se menda nikjer ne pogreša, in naj se zgodi še taka neumnost, so provzročali splošno globoko sočutje ob svojih iz globin srca kipečih vzdihih: »mislimi smo, da bo res kaj, smo pa

samo pili in plesali. To bi bili lahko tudi doma imeli!« Pač res škoda ob največji vročini na »lojternicah« že nekoliko starikeve kosti svojega rojstva tako daleč mučiti za ples in pijačo! Jeli mar to ono »demokracižno stališče, na katero se je postavila Čitalnica, da bi duha prosvete zanesla v one vrste, ki niso kazale dosedaj zanimanja za to? Pаметen rodoljub bode takim bedarijam zaklajal; proč s tako izobrazbo; proč od takih »družabnih ognjišč«!

n **Kake časopise** ima javna bistriška Čitalnica v društveni sobi? Solznočinjeno lažnjivko »Edinost«, podvignjo »Sočo«, ciganski »Slovenski Narod«, hinavsko-potuhnjene »Notranjca«, bogokletno Svobodo Misel«, čifutsko nemško »Novo Prešo«! To časopise naj bi učilo demokracižnega duha, to buržoazijsko časopisje naj bi dalo ljudstvu pravo izobrazbo! Kri bi mu bilo treba puščati, kdor bi zahajal v take bloge si iskat duševne hrane.

n **V živo smo zadeli** »Notranjca«, »priporočujoč v predzadnji številki, da naj somišljeniki ta listič, ki se jim zastoni vsiljuje, nazaj vračajo. »Svarimo vsakogar« — tako se repenči sedaj — »naj si kaj takega ne dovoljuje, ker mu bomo posvetili, da bo pomnil.« Kaj meni mar »Notranjec«, da živimo še v onih »čderuških časih notranjskih brezvestnežev, ko je moralo ljudstvo vse prenašati od njih? Pristaši! le čvrsto vračajte ta smrad, kadar koli se vam bo še vsiljeval z opazko na zavitu: »Se ne sprejme. Nazaj!«

n **Naš poslanec** dr. Žitnik se je mudil te dni v naših krajih. Bil je v Harijah in na Veliki Bukovici zaradi vodovodnih naprav, katere se imajo v teh dveh vaseh vsistaviti. Tudi druge kraje po svojem volivnem okraju marljivo obiskuje, da izve težnje narodove od njega samega.

n **Hudo sušo** smo imeli, katera je pa vsled dežja jenjala. Otava bode prav pičila vsled tega, pa tudi fižol se je močno izkvaril. Letina, ki je kazala ob Petrovem tako lepo, še srednja letos ne bo. Izmed vseh sadežev se je še najboljša obnesla pšenica. Od ovočja bode nekaj jabolč, kar jih ni pometala zadnja burja. Češpelj pa sploh videti ni letos. Orehov se obeta obilno; ravno tako je tudi trta, koder se sadi po naši dolini in je ni oklestila toča, močno obložena z lepimi grozdi.

n **V Vreme** je šla trnovska Marijina dekleška družba ob priliki ondotnega cerkvenega shoda ob veliki Gospejnici na izlet. Bilo je prav prijetno. Dal Bog, da bi kaj kmalu zamogla vrniti ta obisk vremska župnija s svojo Marijino družbo!

n **Iz Knežaka** je prestavljen g. kaplan Andrej Orehek v Ribnico, na njegovo mesto pride novomašnik g. Jožef Koželj iz Kamnika.

n **V vaseh okrog Trnova** se ustanovlja družba za kopanje premoga, kateri se tu nahaja, in se je zato že vse potrebno ukrenilo. Na čelu tej družbi stoji možje, ki so že tudi po Dolenjskem na več krajih zasledili premog. Vsled silnega pomanjkanja drv za kurjavo in druge gospodarske potrebe bode vsekakor to podjetje za dolino, ako se upi nanj stavljeni v celotni meri uresničeno, velevažnega pomena.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **S Pivke**. Resnicoljubnost »Notranjca« že od prvega časa njegovega obstanka ni posebno zanesljiva. Posebno v Št. Petru ima nekega dopisnika, ki je že večkrat prav pošeno »Notranjčeve« bralce — »nafarbal«. Seveda domačini vedo dobro kako in kaj je res — ali ubogi tisti, ki naših razmer ne poznajo in berejo in — verjamejo. V številki 32 prinesel je »Notranjec« 6 vrst dolgo poročilo o nesrečah, ki so se zgodile na dan sv. birmе v Št. Petru. Pravi, da je strela ubila neko dekle, enega hlapca in enega vola in toča da je po-

bila po pivški dolini. V tem poročilu ni nič manj kot osem laži. Mi o vsem tem ne vemo nič, vemo pa, da se je posvečevanje oltarja in sv. birmе izvršila v lepem redu in tudi pri lepem vremenu in da bo ta dan še dolgo ostal v spomin ljudstvu radi lepih slovesnosti. — Redaria dobimo v Št. Petru. Bilo je to pa tudi potrebno, ker so bile razmere, posebno na postaji, včasih že take, da županstvo samo ni moglo pri najboljši volji napraviti pravega reda. — »Notranjec« poroča, da je v Mali Pristavi strela udarila v neko hišo, ki se je vnela in da se je ogenj razširil in uničil pet hiš. Čudno, da poleg teh laži še tega ni pristavil, da se je to zgodilo, ko je bila birma v Št. Petru. Tudi dneva ni pravega povedal. Resnica je, da je strela udarila v ponedeljek (ne v četrtek), dne 29. julija v oreh poleg gospodarskega poslopja posestnika Morela. Oreh in gospodarsko poslopje sta pogorela — hiša ni pogorela nobena. Častitamo »Notranjcu« k tako zanesljivim poročevalcem!

n **V Rovtah** je priredila Marijina družba 11. in 15. t. m. predstavo. Predstavljale so obakrat »Lurško pastarico« in zapele pravoduševljeno venček narodnih pesmi. Obe predstavi sta bili prav dobro obiskani. Z veseljem smo opazili pri družbi prav lep napredek in prava čast za to pre gospodični učiteljici, ki v neumorni delavnosti žrtvuje mnogo časa izobrazbi naših deklet. Da bi le kmalu priredile kako novo predstavo!

Razmere na Vrhniki.

Odkar sta se naš župan in njegov adjutant c. kr. notar pobrala s soc. demokratičnim vodjem Oroszijem, se je naše županstvo postavlo popolnoma na proticerkveno stališče, ki v tem oziru prekosí celo ljubljanskega Hribarja. Nobeden od občine se ni letos vdeležil procesije o Veliki noči in o sv. Reš. Teslu. In tud' na cesarjev rojstni dan je pokazalo naše slavno županstvo svojo pravo barvo. Ta dan se ni videlo nobenega zastopnika občine v cerkvi, če tudi so bile vse kapacitete, ki občino vodijo, kakor župan Jelovšek, c. kr. notar in predsednik trgovske zbornice Lenarčič doma. Župan se sedaj izgovarja, da ga je trebuch bolel, ker se je preveč jabolč najedel. No, g. župan ali so bila tudi mogoče jabolka vzrok, da niste izobesili zastave raz občinsko pisarno, kar ste dosedaj vendar vsako leto storili. Na tako demonstracijo pač ne morejo ti gospodje reflektirati na nove križce in upamo, da se tudi baron Hein ne bi mogel zavzeti, da bi se našemu županu ob priliki šestdesetletnega cesarjevega vladanja podelilo plemstvo »Von Fichtenau«, česar se g. Dorček že davnej veseli. — Kmetije se jeze, da ni našega notarja doma ter da nima namestnika. Sedaj poleti ima naš kmet veliko dela in čuda, če je neveljaven, da mora k notarju, h kateremu že itak rad ne hodi, po dvakrat hoditi. Pripoveduje se, da si je šel za več tednov zdraviti živce v južne kraje, ker se je pri zadnjih obč. volitvah s svojo strastno agitacijo tako razburjeval, da ne more sedaj po cele noči spati. Mi nimamo nič proti temu, če se je šel g. notar zdraviti. Zahtevati pa vendar smemo, da kot javni funkcionar naznani svoj odhod, da ne oskoduje naših kmetov na potratu časa in denarja. Pri tej priliki si usojamo tudi g. notarja vprašati, če mu je mogoče ostalo za zdravljenje njegovih razburljivih živcev kaj kronc od tistega denarja, katerega je liberalna »Kmet-ska posojilnica« dala svojim agitatorjem v agitacijske namene. Gosp. notar, če imate sedaj tudi razburjene živce, vendar se še nadejamo, da na spominu dosedaj še niste toliko opešali, da se ne bi mogli več spominjati, da ste nekemu našemu volivcu iz Blatne Brezovice v svoji pisarni pred volitvijo ponudili večjo svoto denarja, če se volitve ne bi udeležil, oz-

roma, če bi šel proti nam v volivni boj. Mogoče se bodete tudi še spominjali na nekega posestnika iz Zaplane, kateremu ste tudi obljubili, da mu preskrbite pri »Kmetijski posojilnici« poplačilo šestletnih zaostalih obresti od zneska 1900 kron, ako se volitve ne bi udeležil. O tem bomo še nekoliko več govorili. Pošegetal bomo tudi še gostilničarja »Elefanten essen«, ki je nekemu našemu volivcu ponudil sodček vina. Ta »haspud« še ne pozna novega zakona, če tudi se šteje med liberalno inteligenco.

Tudi gostilničar Dolenc (Mantovec) se je zelo pehal pri zadnjih občinskih volitvah za tukajšnje liberalce in naposled, ko je volila gospa Fröhlichova z našo stranko, ga je to tako razkačilo, da je takoj pustil Fröhlichovo pivo in naročil nemško Koslerjevo pivo. Upamo, da si bodo vsi somišljeniki naše stranke tega gostilničarja prav dobro zapomnili in se držali vnaprej gesla »Svoji k svojim!«

— **O tifusu v Postojni** se nam piše: Različni časniki so prinesli o tifusu v Postojni različne, deloma pretirane, deloma še nezadostne vesti. Tifus se je v Postojni pojavil vedno ob času nalivov in sicer v različnih krajih. Tako je bil svojčas okužen vodnjak »pri Čuku« in precej ljudi iz tiste okolice je obbolelo na tifusu; enako tudi »pri curku«. Iskali pa so vsemogoče vzroke. Glavnega vzroka pa niso dobili, in ta je bil pomanjkanje kanalizacije. Začeli so misliti na vodovod in izkopali nabiralnik tam, kjer je bil izvir najmočnejši. Posamezniki so tedaj ugovarjali; tako n. pr. se je raniki Alojzji Kraigher izrazil, da bo ta vodnjak poguba Postojne, zato ga je pa tituliral eden sedanjih občinskih očetov s pridevkom »osel«. Enako se je pripetilo nekemu drugemu gospodu, ki je povedal svoje mnenje o dotičnem nabiralniku. Prej je bil razširjen tifus samo v okolici posameznih okuženih vodnjakov, danes pa, ko je vodovod tukaj, je pa okužen cel trg. Krivda zadene tukaj različne ljudi, predvsem pa naše ljubeznive očete g. Ditriha in Arkota, ki sta zagovarjala vodnjak v močvirju. Naše mnenje je pa tudi, da bi se ne bil smel udati zdravnik pritisku, marveč energično svoj protest uveljaviti. Čudno je to! Mož, ki se najbolje razume na teleta in mesnico, kot je gosp. ata Arko, ugovarja strokovnjaku-zdravniku. Vsak naj ostane pri svojem. G. ata pri teletih, v higijeničnih zadevah pa naj odločuje zdravnik. Tako imamo danes v vodovod zabite tisočake, vodovod je pa ponesrečen in zavožen. Ti gospodje niso videli, da je predpogoj vsakemu vodovodu, ki ima tako nizko stoječe nabiralnike in izvirke, dobra kanalizacija. Podobne razmere so vladale svojčas tudi v Pulju. Še-le kanalizacija je naredila konec boleznim, ki so nastale vsled nezdrave vode. Velika krivda zadene dalje naše občinske očete, kakor tudi politično oblast, ker ne skrbje, da bi naši kmetje odvažali gnojnico na polje, marveč po puste, da se cedi prav po domače v lepih potočkih po cestah. Zalostno je res, da kmet dandanes sam ne vč, kolike cene je gnojnica in jo sam po svoji razsodnosti ne vozi na polje. Ko bi to vedel, ulovil bi gotovo zadnjo kapljo in bi izboljšal z gnojnico svoje travnike. In ne kaže drugega kot najstrožje odredbe glede jam za gnojnico in glede rednega odvažanja. To bi gospodje že davno lahko uvideli in ukrenili potrebno. Gospoda, naš trg mora dobiti lice mesta, pa v vsakem oziru, če hočemo imeti zdravo vodo in prijetno bivališče za tujce, ki nam prinese bogastva. K sklepu naj še omenjam, da se nekateri naši modrijani jeze, da je časopisje, zlasti »klerikalno«, krivo, da je Postojna danes tako na glasu radi bolezni. To je smešno! Faktum je, da je epidemična bolezen tu, da je ta zahtevala že dovolj dosti žrtev — življenj. Iskali smo vzrokov, — po našem uverjenju, dobili prave in jih poslali

v svet. Ali naj morda tako zaniknost gg. Ditriha in ata Arkota in drugih ne bičamo iz kakih ozirov? Dà, dà, mesto za svojo surovo politiko, bi bili skrbeli, da svojo nalogo kot občinski gospodje izvršujete. Poleg vsega tega pa so ti ljudje kljub vsem zatrjevanjem zdravnikov še dolgo po izbruhu bolezni trdili, da ni voda kriva in tako ljudi begali, da so nekateri vsled takih neumnih ugovorov dvmili, kaj naj je pravo in pri tem ostali, da so vodo še pili in tako zboleli. Na besede zdravnika bi se moralo na mah ubogati in odrediti na strožje odredbe. Mesto strogih določil se je zagovarjala voda, to in ono ugibalo semintja in komaj komaj se je reklo: Voda je kriva. — Sicer pa, da smo si na jasnem, si bomo dovolili kot opozicijska stranka, ob kaki priliki malo globlje pogledati vaše vzorno občinsko gospodarstvo v celoti. Če je kaka gnoloba, bomo tudi vzeli nož v roke in izrezali. — Kar se tiče tifusa, moramo povedati, da se oglašajo še vedno novi slučajji tifusa.

— **Iz Polhovega Gradca.** Vsled padca se je ponesrečil Janez Nartnik, hlapec pri Andreju Oblak, po domače Tomincu v Dolenji Vasi. Šel je popravljat oder, da se ne bi kdo pri spravljaju slame ponesrečil, pa je pri tem nesreča njega samega zalotila. Padel je na pod in se tako poškodoval, da komaj ob bergljah za silo hodi. Priglasil se je tudi za Sv. Višarie, pa mu je nesreča račun prekrižala.

Primorske novice.

— **Poštne razmere** v Istri so dokaj slabe. To znači dovolj jasno dejstvo, da trije gospodje iz jelšanske občine še danes čakajo na plačo za ta mesec, katero jim je že v prvih dneh odposlal po pošti c. kr. davčni urad v Podgradu. Pošta sama ne zna, kam so zašle nakaznice, dasi Jelšane od Podgrada niso tako daleč. Kaj če ni tu kaka defraudacija mogoča? Prav bi bilo, da se v bodočem zasedanju na to spomnijo naši gg. poslanci na Dunaju!

— **p Suša.** V Istri vlada straša suša, ki bode v veliko škodo jesenskim pridelkom. Na Rokovo se je pričelo oblačiti nebo, parkrat je tudi rosilo, a danes pa zopet vlada prejšnja vročina. Hruške in jabolka, zlasti orehi, kažejo dobro, a češpelj letos ne bode mnogo, ponekod celo nič.

— **p Birmovanje** v hruškiški dekaniji bode od 8. do 17. prih. meseca.

— **p Velik požar.** Iz Jelšan v Istri se nam piše: Pretečno sredo jutraj je nastal v vasi Brdo naše občine iz dozda neznanih vzrokov požar. Pogorela sta dva posestnika z vsem, pet pa z gospodarskimi poslopji. Velika nevarnost je bila za vso vas, ker so zlasti gospodarska poslopja pa tudi hše krite večinom s slamo. Škoda znaša približno do 20.000 kron, ker so kmetom zgoreli tudi že spravljani poljski pridelki. Prizadeti so bili zavarovan pri banki »Slaviji« in »Vzajemni zavarovalnici«. Na lice mesta so prihiteli tukajšnji g. orožniški postajevodja, občinski tajnik in kaplan, k' so pomagali pri gašenju. Da niso prišli na pomoč bližnji sosedje iz Starade, Pavlice, Studene gore, Male Bukovice, Bre in Dolenj, bi se bil ogenj še bolj razširil, ker so bili baš domačini z doma pri gradbi poti k vaški apnenici. Hvala tud Bogu, da ni bilo vetra.

— **p Proti hrvaškim trobojnicam v Pulju.** Na cesarjev rojstni dan so mestni ognjegasci, ker policija tega n' hotela storiti, sneli v Pulju v ulici San Martino vihrajočo hrvaško trobojnico. Hoteli so to storiti tudi na »Narodnem

domu«, a zbralo se je pred »Narodnim domom« toliko Hrvatov, da je ognjegascem pogum upadel. Hrvatje so bili pripravljeni s krvjo braniti svojo trobojnico. Nato so z mnogih hš v Pulju mirno plapolale hrvaške trobojnice.

— **Veselica v Novakih.** Nemogoče je danes, da bi poročali o vseh veseljah in slavnostih, ki se pri nas vrše, a veselici ki jo je priredilo izobraževalno društvo v Cirknem zadnjo nedeljo dné 18. avgusta v gorski župniji na Goriškem v Novakih posvetimo vendar nekaj vrstic. Odhajal je iz župnije g. župnik Abram, znani poznavatelj maloruskega pesništva Bajda Kazak in iskreni prijatelj ljudstva. Pisec teh vrstic je vprašal ženo v Davči, če gre k veselici, in je odgovorila, da ne, ker ne mara ob odhodu svojega župnika še enkrat jokati. V kozolcu je bila veselica; vrstile so se igre »Pri gospodi«, »Vaški skopuh« in »Kmet fotograf«, ki so izbornu ugajale. Deklamacije in umetne pesmi so bile za ljudstvo pač pretežke, in na tem mestu svetujemo prirediteljem slavnosti na deželi, da naj se rajši poslužijo — naše narodne pesmi in pokažejo, kako naj se narodna pesem lepo zapoje. Kot govornik je nastopil župn. prijatelj g. dr. Krek, ki je v govoru, kakor pač zna on, naglašal, da se dolinci ne zavedajo dovolj dolžnosti, ki jih imajo do gorjancev. V gorah je doma ljudstvo, ki se preživi v hudem delu in je tako močno navezano na domačo zemljo; goreče domoljube, slavne učenjake, branitelje domovine so dale narodu in državi naše gore. Doline se pomlajajo po prebivalstvu iz gora. A med naše gorjance so se ugnezdile nekatere napake. Več škodi gorjancem medsebojni prepri, zavist in sovraštvo, kakor če bi j'm pogorele njih bajte in pobila toča. Medsebojne ljubezni manjka — in proklet bodi oni, ki neti razpor in prepri med prebivalstvom. Radi tega govora g. dr. Kreka priobčujemo v prv' vrsti ta opis veselice, da se narodu koristne misli, katere je izrekel g. doktor, ne izgube, ampak ostanejo in pridejo še med druge gorjance in dolince. Slavnosti se je udeležilo več Abramovh prijateljev župnikov in dijakov ter gg. dr. Pegan, Moškerc

— **p Samoumor, štiri dni v vodnjaku.** Pred tednom popoldne so našli v vodnjaku hiše številka 471 v Skednju utopljenega 45letnega Antona Mahnča. Konstatovalo se je, da je bil v vodnjaku že od minolega četrta, torej štiri dni. Utopljenca so vzeli iz vodnjaka in ga prenesli v mrtvašnico na pokopališču.

— **p Pomiloščenje kaznjencev.** Cesar je povodom svojega rojstnega dne pomiloštil 38 kaznjencev, med njimi enega iz Kopra in enega iz Gradiške.

— **p Ogenj v nemškem kaznu v Trstu.** Tu je 19. t. m. izbruhnil ogenj v nemškem kaznu »Schiller«. Škode je za 50.000 kron. Zgoral je arhiv, kjer so bila shranjena dragocena nemška muzikalična dela.

Koroške novice.

— **k Sneg** je pretečeni teden zopet zapadel koroške planine.

— **k Zmrzn'la** sta na Turah med snežnim viharjem projaš' mojster Ivan Pichler in njegova žena.

— **k Vlom v Beljaku.** V galanterijsko trgovino Hans Fürsta je nekdo vlomil ponoči 22. t. m. Tat je imel smolo, ker je odnesel le 20 kron drobiža.

— **k Požara.** Iz Gospe Svete poročajo, da je zažgal nekdo ponoči pretečen teden hlev, ki ga ima v najemu neki Brenner. Požar so

kmalu pogasili. A kmalu na to je začelo goreti poslopje Brennerjevo, ki je popolnoma zgorelo.

k Nemška zveza koroških kmečkih združenj ima svoj redni občni zbor dne 3. septembra.

k Poklon tev cesarju v Celovcu. Prvi večer, ko pride cesar ob cesarskih vajah v Celovec, prirede društva cesarju slavnostni izprevod.

k Samcumor. V Celovcu se je ustrelila tobačna delavka Stöfller. Zapustila je pismo, v katerem izjavlja, da je izgubila vse veselje do življenja.

k Slovenski napredek na Koroškem. Iz Glinj poročajo: Tu se je vendar po dolgem sestavilo občinsko predstojništvo, sestojče iz samih narodnjakov. Huda borba se bje ob vsaki volitvi za to občino, ker imajo nemčurški velikaši iz bližnjih Borovlj tu svoja posestva in napenjajo vsakokrat vse sile, da bi ugrabili Slovence na posest. Prvi razred j m je gotov, drugi je odločno slovenski; najhujši boj pa se bje za tretji razred, kjer volijo manjši posestniki in puškarji, ki so pogosto gospodarsko odvisni od borovljskih velikašev. To je že razvidno iz števila volivcev tega razreda, katerih sta obe stranki postavili zadnjč 133 na noge; izmed teh Slovenci 69. — Nemci so vložili proti volitvam protest, kateremu pa slavna koroška vlada, čeprav bi rada, ni mogla ugoditi. In tako so si Slovenci postavili za župana posestnika Kidmana, ki bo odločno varoval slovenski značaj te občine. V prihodnje pa je upati, da bo tudi iz Borovlj prihajala druga, za Slovence ugodnejša sapa.

k Novi hotel v Podgori. Novo poslopje, hotel, ki ga stavi gospod poštari Janej, bo kmalu doz dano. Slovesna otvoritev je 8. septembra.

Puškarska zadruga v Borovljah. Društvo Peter Wernig zelo vrlu napreduje. Naročil iz vsega slovanskega sveta je toliko, da je veselje. Tako je prav!

k Pokupovanje kmetij. Grof Henkel, ki je posestnik leških premogokopov, je zopet kupil eno najlepših kmetij pod Uršulinsko goro, Pečnikovo v Prevaljah.

k Prodani grad. Št. Pavelski samostan je prodal svojo graščino Leonstein v Porečah tamošnji občini za ceno 406.000 K. K prodanemu posestvu pripada grad v Porečah, ves gozd, kjer so promenade in stara razvalina. Gospodje benediktinci zgradili so v Št. Pavlu g mnazijsko poslope, gradijo letos velik konvikt, in da vse to zmorejo, so prisiljeni, oddajati kos za kosom svojih posestev.

k Nezgoda. Šmihelski trgovec gospod Mory vozil se je preteklo nedeljo zvečer iz Šmihela v Pliberk. Ob železniški progi se mu je sprjel konj in v dijem dirjal po cesti naprej. Voz se je zvrnil, gospod Mory, soproga in hčer so padli vun. Gospod Mory si je nogo dvakrat zlomil, gospa je padla vznak 'n se je ob glavo tako obtokla, da dolgo ni prišla k zavesti, dekletu se pa ni nič hudega zgodilo. Zdravniška pomoč se je hitro dobila in upati je, da nezgoda ne bo imela prehud h posledic.

k Strela udarila v Borovljah. Strela je udarila v cerkev in zraven stoječo mežnarijo v Borovljah. Razun par razpok in lukenj, ki jih je strela zapustila v zakristiji, na prižnici in mežnariji, ni nobene škode.

Štajerske novice.

š Iz Celja. Načelstvo Ljudske hranilnice in posojilnice v Celju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, dobiva iz vseh krajev če-

stítke in pozdrave. Posebno se je veseli kmetjski stan in njega pravi prijatelji ter komaj čakajo, da začne delovati. Kakor smo že poročali, zgodi se to prvi terek prihodnjega meseca, dne 3. septembra t. l., in bode ta željno pričakovani zavod uradoval naprej s stranami vsak terek in petek od 9. do 12. ure dopoldne pismeno pa se bode uradovala vsaki dan. Ker so nekateri listi prinašali lažnjiva poročila o odboru, očitno z namenom, mlademu zavodu škodovat, imenujemo tu javno osebo, katere so načelu tega denarnega zavoda. Načelstvo Ljudske hranilnice in posojilnice v Celju, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, sestoji iz teh le gospodov: Anton Cestnik, c. kr. profesor veronauka; Ivan Fon, c. kr. profesor na slovenski gimnaziji; Kmecl Franc, posestnik hiš in krojač; Kostič Peter, trgovec, vsi v Celju; dalje Franc Samec, posestnik, gostilničar in odbornik občine Celje; Jože Rebov, posestnik in bivši župan celjske okolice; Franc L. povšek, veleposesnik; Jože Kač, posestnik, vsi ugledni in odlični kmetje iz celjske okolice. V nadzorstvo so izvoljeni gospodje: mil. opat Fr. Ogradi, kanonik Lav. Gregorec iz Nove cerkve, dr. L. Filipič, odvetnik v Celju, dr. Ivan Benkovič, odvetnik in državni poslanec v Brežcah, Fr. Zdošek, župnik pri Sv. Juriju ob Taboru, J. Glušek, župan celjske okolice in J. Niederdorfer, posestnik mлина, Vrbje pri Zalcu.

š Umrla je 20. t. m. pri Sv. Juriju ob Ščavnici Neža Korošec, mati državnega poslanca dr. Antona Korošca. Naj počiva v miru, gospodu poslancu pa naše iskreno sožalje!

š Utopljenka. Dne 17. t. m. so našli pod bregom Sv. Trojice mrtvo žensko truplo, katero je vrgla voda na kopno. Nesrečnica je bila neka F. Benko; morala je ležati že dolgo v vodi, ker jo je voda tako razjela, da so jo jedva spoznali. Pila je baje rada.

š Obsojeni »fajerberkarji«. Kakor smo že svojčas poročali, obnašali so se nekateri člani pujskih ognjegascv ob priliki požara v Mihovcih pri svojem povratku skrajno surovo in izzivalno. Gospoda B. Zafošnika, kateri jih je opozarjal na njih nedostojno ohnašanje, so ti ljudje na najnedostojnejši način opsovali. Eden glavn h kričavev je bil trgovec Gvidon Högewart, ki ima svojo trgovino v posojilniški hiši (!). Pri obravnavi v Ptuju dne 5. t. mes. bil je Högewart radi razžaljenja časti obsojen na 20 K globe, oz roma 48 ur zapora in na plačilo vseh tožnih stroškov. Dne 13. t. mes. pa je bil v isti zadevi obsojen gostilničar Friderik Stromayer na 10 K globe, odnosno na 24 ur zapora in plačilo tožnih stroškov. Heul!

š Pasivna resistenca železničarjev. Minoli ponedeljek je bil v Mariboru shod uradnikov Južne železnice. Predlagalo se je začeti pasivno resistenco ob velikih vojaških vajah. Ta predlog je bil odklonjen, ker bode uspešnejši začeti resistenco pozneje, ko se bo začelo veliko glavno in nujno prevažanje blaga, ne pa oseb, kakor za časa manevrov.

š Volitve v pridobninsko komisijo Brežice se vrše dne 2. in 3. septembra, oziroma 12. in 13. septembra t. l. Slovenski kandidati so za III. davčno družbo kot volivni možje za davčni okraj Brežice: g. dr. Ivan Benkovič, odvetnik, in g. Anton Klavžar, posestnik, oba v Brežcah; za davčni okraj Sevnica: g. Lud. Smole, trgovec v Savnici, za davčni okraj Kozje: g. dr. Josip Barle, c. kr. notar v Kozjem, kot član g. dr. Ivan Benkovič v Brežcah, kot njega namestnik g. Fran Gerec, trgovec v Pišecah; za IV. davčno družbo volijo Brežice 20, Kozje 19, Sevnica 12 volvni mož, na katere naj se Slovenci po okrajih zedinijo po vpogledu v volivne ime-

nike, nazpoložene v davčnih uradih. Kot kandidat za mesto člana je določen g. Jože Pečnik, posestnik v Zg. Sušici na B. željškem, kot namestnik gospod Anton Umek, trgovec v Brežcah. Iz komisije sedaj izstopita brežiška Nemca Schniderschitsch in Sollner. Pozor Slovenci! Udeležite se gotovo volitve!

š Vsled žalosti nad bratovo smrtjo se je obesil v celjski okolici delavec Zupanc. Pogrešali so ga že dva meseca. Sedaj so ga dobili obešenega.

š Pogorelo je v Spodnji Hudinji šte. 21 pri Celju gospodarsko poslopje gospoda Jakoba Jelena. Živno so rešili, a gasiti ni bilo mogoče, ker n blizu vode; celjska požarna bramba, ki je prihitela k požaru, ni mogla ničesar opraviti. Posestnik, skoraj sedemdesetletni starček z istotako staro ženo, trpi občutno škodo, ker je zavarovan za majhno vsoto. Oba sta še spala, ko je pričelo goreti. Vzbudili so ju sosede.

š Mrlč brez glave. Iz Koga pri Brežcah se nam poroča: Dne 15. t. m. ob pol 3. uri popoldne se je ustrelil Martin Puklavec, križniški viničar na Kogu. H ša ni bila na slabem glasu; pač pa se čuje, da je delalo v tej hiši nemir — nesrečno žganje! Pokojni je v domačem nemiru pijan žganja, večkrat pravil, da se bo končal. Na Male Gospojne dan je še bil pri pozni maši n imel s seboj steklenico žganja. Žganje je imel nastavljeno kjersibodi, tudi v streljarni proti toči, in v tej streljarni je nad možnarjem za streljanje proti toči podržal glavo n sprožil. Glavo mu je odtrgalo in tako razneslo, da so jo z motiko vkup strugali.

š Javna pohvala pridnih delavcev. Lepa slovesnost se je vršila dne 17. avgusta v knezoškofjskem gradu v Gornjem gradu. Delavca Jože Grabnar in Anton Ribič sta zvesto služila v knezoškofjski graščini nad 40 let nepretrgoma, da, Grabnar je že škofjski službi nad 50 let. Zato jima je prinesel komisar gospod Lubec iz Mozirja od cesarja podeljeni medalji za zvesto službovanje. V krasni grajski dvorani zbralo se je graščinsko uradništvo, domača duhovščina in mnogo znancev obeh slavljencev. Najprej ju je nagovoril gospod komisar in ju pohvalil za zvesto službovanje. Nato je govoril premil. g. knezoškof Anton Bonaventura, čestital jma prav iskreno in posebno pohvalno omenil, da sta ta dan tudi cerkveno slovesno obhajala, ker sta bila oba v knezoškofjski kapelici pri maši in pri sv. obhaj lu. Zeleč jima še mnogo čvrstih let pripel jima jima je medaliji na prsi in podaril vsakemu tudi dar 200 kron. Delavca, vidno ganjena, sta se s solznimi očmi zahvalila premlostnemu. Lepo priznanje zvestega dela!

š Zaradi cesarjeve slike umor. V Trbovljah sta pila rudarja Askerc in Šarn v stanovanju prvega. Šarn je vprašal Askerca, koliko je dal za cesarjevo sliko, ki je visela na steni. Ko mu je Askerc imenoval večji znesek, je Šarn zaničljivo vprašal, kako more za tako sl ko dati toliko denarja. Askerc je postal hud, češ, da je nasprotnik razžalil cesarja ter ga bo vsled tega ovačil oblasti. Grožnja je Šarna tako razkačila, da je zgrabil na mizi velik nož ter ga porinil Askercu v prsi, da je takoj izdihnil.

Iz raznih krajev.

Iz Marxloha ob Reni (Nemčija). Z veselimi in radostnim srcem beremo novice iz naše mile domovine, katere nam prinašaš vili »Domoljub«. Med vesele novice štejemo romanje na Brezje, sv. Višarje, Trsat in sv. Goro itd., katere svete kraje slovenski rod v soko ceni in jih pogosto obiskuje. Skoz take

novosti pa nam Slovencem v tujini obujaš lep spomin in naša srca se hočejo siloma dvigniti in se Vam pridružiti; ali žali Bog, da nas loči prešilna daljaba. Pa vseeno se združimo v duhu z Vami v takih slovesnih dnevih. Dragi rojaki! Tudi tukaj ob prusovski nizozemski meji imamo veličastno božjo pot Marija Kevelar. Tukaj sem priredi vsako leto vsaka župnija romarsko procesijo, katere se udeležijo vsa cerkvena društva z zastavami in godbo. V nedeljo po Velikem Šmarnu gre vsako leto romarska procesija iz župnije Hamborn, h kateri se pridružimo Slovenci z zastavo pod vodstvom gosp. rektorja. Ravno tako smo se tudi letos omenjeno nedeljo zbrali v obilnem številu v župni cerkvi in se odhod v procesiji podali na kolodvor, od koder sta nas dva vlaka v dve in pol urni vožnji med petimi in godbo pripeljala v prusovski Lurd, Marijino mesto. Po veličastnem sprejemu na kolodvoru, se je začela pomikati Marijina armada pred svetišča, katera stoje štirje tik drug poleg drugega. Tu so se poklonila društva z zastavami in po prejetem sv. blagoslovu je sledil kratek odmor. Ob 5. uri so se zopet sešla društva k obiskovanju križevega pota in potem so se vrnila v župno cerkev Kristusovega trpljenja. Črez vse veličastna je bila zvečer baklada okoli Marijinih svetišč, na tisoče pobožnih romarjev s svetlimi balenčkami, se vrte pevačoh Marijine pesmi na okrog. In vsako procesijo spremlja cerkvena godba. Tudi tukaj so slovenski glasovi odmevali pozno v noč Mariji v čast. Tukaj se vidi in mora reči, kako da vsi narod Marijo časte. Nizozemci, Nemci, Poljaki, Slovenci, Čehi, Slovaki. Vse hvale je pa vreden red v cerkvi in od zunaj, kakoršnega se ne vidi povsod. Lepote in krasote Marijinih svetišč Vam nisem zmožen opisati. Mesto Kevelar je nekaj manjše od naše Ljubljane in leži ob meji nizozemski in se s ponosom imenuje Marijino mesto. Drugi dan po slovesni službi božji smo se pevačoh zahvalno pesem poslovlili od Marije Kevelarske, v nadi da se prihodnje leto zopet tu vidimo. Vrstili smo se zopet v procesijo in med petimi in godbo vrnil na kolodvor. Vlak je zapiskal in povzdignili smo še enkrat naše glasove naši Materi v čast. Vsem duhovnim vodjem vsa čast in hvala za njih trud in delo, posebno pa gosp. rektorju Kesterju!

A. M.

Drobtine.

Odlikovanja. Kralj Edvard je podelil avstrijskemu ministru za zunanje stvari Aerenthalu veliki križec Viktorijinega reda, cesar Franc Jožef pa je angleškemu podtajniku Hardinge podelil veliki križ Leopoldovega reda. Cesar je nadalje imenoval generale Steinberga, poveljnika I. zbor, Brudermanna, generalnega konjeniškega nadzornika, Möska, poveljnika 6. zbor in deželnega šefa Bosne, generala Winzoria za tajne svetnike. Generalu Klobučarju, začasnemu poveljniku ogrskih honvedov je podelil red železne krone prvega razreda.

Zaročila sta se 16. t. m. v ISlu nadvojvodinja Gabriela, hčer nadvojvode Friderika s princem Jurjem bavarskim.

Za prosta praškega kapitelja je imenovan dekan, pomožni škof dr. Frind.

Kmečki nem'ri, dozdej še lokalnega značaja, so se zopet pojavili v Rumuniji v Dolju in Krajovi, kamor je odšlo vojaštvo. Kmetje ne morejo plačati najemnine.

25letni škofovski jubilej je obhajal 16. t. m. v Olomucu ondodni nadškof dr. Bauer.

Baje bo v prihodnjem konzistoriju imenovan za kardinala.

Bičanje zamorcev-domačinov je nemški kolonialni ravnatelj, državni tajnik Dernburg s posebno naredbo uredil. Ako se sklene zamorca telesno kaznovati, treba voditi zapisnik in zasliskati vse priče, katere domačin zahteva. Izvršitev telesne kazni morata nadzorovati politični uradnik in zdravnik.

Veliki diamant »Culinau« je transvaalski parlament na predlog ministrskega predsednika, bura Botha, sklenil kupiti in ga podariti kralju Edvardu angleškemu, ker je Transvaalu podaril ustavo.

Radi samoumora sina se zastrupila mati. Pred nekaj tedni se je ustrelil v Nyiregyhazi na Ogrskem husarski nadporočnik Zierick, ker mu mati ni dovolila vzeti neko deklico za ženo. Mater je sinova smrt silno zadela; vzela si je svoj korak tako h srcu, da se je zastrupila z morfinom.

Zločinec dedič milijonov. Iz Milana se poroča: Redek slučaj se je zgodil te dni tukaj. Dne 2. aprila je umrla v Gravedoni na Comskem jezeru vdova Milanca slikarja Bernacchia na akademiji Brera in je ostavila razen nad pol milijona čistega premoženja krasno vilo v Gravedoni, ki je okrašena od mozevih prijateljev s freskami in dragoceno zbirko slik, kipov, bronca in antiki umetnin. Začasno je imela zapuščino v rokah sodnija, dokler se ni dokazalo, da je edini upravičeni dedič nečak umrle, po imenu Gerolamo Pasquali, ki je bil vsled štiridesetih različnih prestopkov in zločinov med drugim tudi vsled velike tatvine, obsojen na prisilno bivanje na otoku Lampedusa, na severni strani Sicilije. Pasquali je bil po došlem poročilu o svojem podedovanju puščen na svobodo ter je odpotoval takoj v Gravedono, kjer je vzel dedščino v posest in je poslal takoj svojim tovarišem nesreče na otok Lampeduso 6000 frankov, »da pijejo na njegovo zdravje.«

Otok uničen od požara. Na otoku v Idrosee (italijansko alpsko jezero) je izbruhnil požar, ki je uničil vsa poslopja skupaj s kulturnimi. Prej cvetoči otok je zdaj gola pustinja.

Moderno gledališče. Pred nedavnim časom so otvorili v Charlottenburgu gledališče, posvečeno samo Schillerju in zato noseče tudi njegovo ime. To gledališče je prvo, ki nima lož in galerij. Dvorana je zgrajena popolnoma amfiteatralno ter je povsem napolnjena s sedeži tako, da morejo vsi gledavci nemoteno in udobno videti na oder. Z odstranitvijo lož in galerij so odpravljene tudi vse družabne razlike, ker stanejo vsi sedeži enako; z vso pravico bi se torej smelo nazivati gledališče tudi demokratsko kateksohen.

Velike italijanske vojaške vaje se prično letos 27. t. m. v simplonski okolici med Sesio in Tessinom. Vaje prekašajo vse dosedanje italijanske vojaške vaje. Čete razdele v dve armadi. Napadalci bodo imeli rdeča znamenja in obstoje iz I. in III. armadnega zbora. Vsak armadni zbor ima dve diviziji obsegajoči 16 pehotnih polkov (47 bataljonov), 2 polka bersaglierov, 2 kavalerijska polka, 32 baterij, 2 stotniji saperjev, 2 brzojavni stotniji in oddelek strojnih pušk in končno 2 sanitetni koloni z dvema lazaretoma po 50 postelj. Branilce, višnjeva stranka tvori v dve diviziji razdeljeni II. armadni zbor, nadalje samostojna divizija bersaglierski polk, kolesarska stotnija, 5 kavalerijskih polkov, 4 poljske baterije, 2 jezdoči bateriji, 2 saperski in 1 brzojavna stotnija. Nadalje se pridelita višnjevi armadi dva kavalerijska oddelka s strojnimi puškami, zrakoplovni oddelek, 2 sanitetni koloni in 1 lazaret s 50 posteljami. Rdeča armada bo imela 1500 častnikov, 32.000 mož in 6000 konj višnjeva pa 1350 častnikov, 25.000 mož in 6500

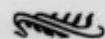
konj. Z ostalimi oddelki skupno se udeleži vaj 62.000 mož. Poveljniki imata popolnoma proste roke in ne naznanijo signali niti začetka niti konca vaj. Udeležijo se jih tudi inozemski častniki. Avstrijo zastopa major Metzl.

Ker so jedle strupene gobe, so zbolele na Poznanjskem štiri rodbine. Umrli so že neki triletni deček, neki 53letni mož in neka 60letna ženska, ostali se pa bore s smrtjo.

Prijeti roparji. V stolici Krasso na Ogrskem so prišli roparsko tolpo 20 mož, ki je povzročila več roparskih vlovov, umorov in požarov. Glavar roparjev je nekdanji kovač Jurij Szasz.

Kolera. V Šangaju razsaja med Kitajci kolera. Umrlo je tudi več Evropecev, med njimi dva Nemca. Tudi po drugih kitajskih in japonskih obrežnih mestih razsaja kolera.

g Velika razstava plemenske živine na Angleškem. Kakor vsako leto, tako je bila tudi letos na Angleškem velika razstava plemenske živine. Te razstave se pa vrše vsako leto v drugem kraju in vzbujajo povsod veliko zanimanje ne le živinorejcev, temveč tudi vseh drugih slojev, ker so razstave zanimive po krasni živini in po velikih darilih in cenah razstavljenih živine. Letošnja razstava se je vršila v mestu Lincolnu in je iznova pokazala, da so angleški živinorejci še vedno vzgledni vsem drugim in da so njihovi uspehi res krasni. Po podatkih »W.-L.-Z.« je obiskalo razstavo živine v Lincolnu v 5 dneh nad 130.000 ljudi in je ob zaključku preostalo okoli 50 tisoč kron čistega dobička. Razstavljenih je bilo 2575 živali in sicer govedi, ovac in prašičev. Med govejo živino so dosegli biki-plemenjaki v starosti nad 2 leti povprečno ceno 1440 kron, dveletni biki 1586 K, po letu stari biki 2280 K, med poslednjimi pa se je prodal en bik-plemenjak za ogromno svoto 26.000 K; povprečna cena kravam je znašala 1920 K, dveletnim telicam 1764 K in letnicam 1500 K. Največ goveje živine se je prodalo v Južno Ameriko. Na razstavi je bilo nadalje več pasem angleških ovac in so se plačevale cene za posamezne živali od 144 do 720 kron. Izvrstno zastopane so bile tudi pasme angleških prašičev. V oddelkih bele pasme — velikih jorkšircev — so se zahtevale cene, ki so bile celo za to razstavo previsoke, v oddelkih berkširske pasme in v nadaljnjih oddelkih drugih pasem prašičev so se dosegle cene nad 400 kron za enega mrjasca. Izvanredni uspehi angleških živinorejcev bi morali tudi pri nas zbuditi boljše in hitreje napredovanje v vseh panogah naše živinoreje, ki v primeri z gori navedenimi podatki tako silno zaostaja in se ne dá niti približno primerjati z živinorejo na Angleškem.

Slovarček najnavadnejših tujk.

amfiteater, gr., polkrožno gledališče, čegar sedeži se stopnjevito dvigajo.

à merville (mervêl), fr., čudovito, izborno.

a meta, it., na polovico.

amizanten, fr., radosten, razveseljujoč; amizirati se, se zabavati.

amoniak, gr., plin, ki se nabira v hlevih.

amoroso, (amorozo) it., liubeznivo, nežno.

albino, špansko, albinec, človek, ki ima bele lase in rdečkaste oči.

alibonski, angleški, veliko-britanski.

al bisogno, ital. (albisogno), v sili, po potrebi.

album, lat., spominski knjiga.

albumin, lat., rumenjaki.

alea jacta (iakta) est, latinski rek: kocka je padla, usoda je že odločena.

al fresco, ital., na sveže (apno, zid) slikati.

álgebra, arab., računanje s črkami.

alibi, lat., kje drugod; alibi dokazati, pojasniti, da je bil kdo kje drugod tedaj, ko se je izvršilo kako hudo delstvo.

alimentacija, lat., vzdrževanje, preskrba, preživljanje.

alkohol, arab., tekočina, ki nastane pri vrenju sladkornatih tvarin, n. pr. sadja.

alkemija, arab., prizadevanje iz zmešanih tvarin napraviti zlato.

alkóven, arab., spalnica.

alla breve, ital., še enkrat tako hitro kot je pri notah) povedano.

Alah, arab., ime mohamedanskega (turškega) boga.

allée, franc. (alê), drevored.

alegorija, gr., izraz kake misli v podobah, drugače misliti — drugače povedati; alegorichen, v podobah, ne naravnost povedano.

allegretto, ital., nekaj živahno; alégro, veselo, živahno.

aljanca, fr., zveza; allirati, zvezati, združiti.

amortizacija, lat., uradno razveljavljenje dolžnih listin; plačevanje dolga z obrestmi vred.

amocija, lat., odstavljenje; amovirati, odstaviti.

ampliacija, lat., razširjenje; sodnijsko odložena zadeva, ki se še ne more razsoditi.

amplifikacija, lat., razširjenje; govorniško izvajanje na dolgo in široko.

amputacija, lat., odrezanje kakkega uda; amputirati, odrezati, odsekati.

amulet, lat., stvar, ki jo kdo nosi na sebi da ga štiti, varuje pred začaranjem.

anabaptist, gr., krivoverec, k misli da je krščenega otroka treba iznova krstiti, ko že odraste.

anátora, gr., ponavljanje iste besede v začetku več zaporednih stavkov.

anagram, gr., premesitev črk v kaki besedi, tako da nastane nova beseda n. pr. klas. slak.

anahorét, gr., puščavnik.

anahronizem, gr., zmota v časostetju; anahronističen, ki ne spada v ta čas.

anakolutija, gr., prekršenje pravilnega stavkovskega reda.

anakreóntičen, gr., po načina grškega pesnika Anakreonta, lahko, nežno, preprosto.

Po ceni se prodaja

posestvo v Gradu pri Cerkljah

na Gorenjskem pripravno za mlin, žago ali kakšno drugo obrtno podjetje. K posestvu spada vodna moč 20 konjskih sil, vrt, 2 gozda in obširna poslopja z mnogimi sobami, hlevom itd. Ponudbe naj se naslovijo pod „Vredno“ na upravništvo „Domoljuba“ 1798 3—3

Karava Ljubljana - New-York najprej in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, kar tedaj dolgo trajne muhe vedaje po raznih telegrafih, nobenega prevoznikarja in prenašanja in sploh nobenih postranskih stroškov naj potje. Parniki se prosterni, varni, udobni in enaki; vozijo vsake 14 dni. Hrana in potrošila najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik 2004 69

Andrej Odinec, Ljubljana, Slomškove ulice 25, poleg cerkve Srca Jeznsovega.

Vsakdo kdor ima večji krog znancev si more zaslužiti denar z mirnim dostojnim postranskim delom. Ponudbe pod „Srečke na obroke 2516“ pošilja Rudolf Mosse, Dunaj I. Seilerstätte Nr. 2. 1883

Polniki v Ameriko
Hater želijo dobiti po ceni in
na mestu poloviti naj se obrnejo
na
Simona Kincetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakevstrna Pojasnila daje se brezplačno

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Vsem, ki se čutijo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrdilo nad 5000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

1215 6 6

Brazay Francovo-žganje

je nad 40 let preizkušeno domače sredstvo, posebno proti migreni in fluenci, trganju, revmatizmu, krepi oči, služi za izpiranje grla. Neprimeren izboren za masažo, najboljšo preizkušen za ohranitev las. - 1/1 stekl. K 2.— 1/2 stekl. K 1.20. Dobi se povsod, kjer ne, naj se obrne na **Brazay, Dunaj, III/2 Löwengasse 2 a. 971 IV**

!! Pri damah !!

ne pomeni reklama nič, le dejstva govore. Poizkusite torej vsaj enkrat

ELLA-kréme

ki pomladi obraz in osveži kožo. Ogrci lišaji, pege izginejo. Ne samo plemenite dame in umetnice tu- inozemlja priznavajo to kot najboljšo in najzanesljivejšo sredstvo, ampak vse žensstvo sploh. Cena: 1, 2, 3 in 5 kron.

ELLA-kreme-milo K 1.
ELLA-umivalna voda K 1 in 2.
ELLA-lepotilo K 1.20, 2.40, 3 in 4.

Po uporabi ene porcije omenjenih izdelkov gotov vseh

Baros Gábor, tovarna za toalet predmete, in kozmet. izdelke.

Centralna prodajalna in pisarna: Budimpešta: VII. Dohany utca 1, zaloga 49, telefon 8-72; tovarna: I. Varosmajor utca 42 (lastna hiša) telefon 45-45. — Razpošilja se dvakrat na dan proti povzetju ali če se pošlje denar naprej. 1726 2—1

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“

Izide dne 5. septembra 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj,	24. avgust	14	82	27	85	73
Gradec,	24. avgust	30	81	3	76	64
Trst,	17. avgust	1	29	48	25	13
Linc,	17. avgust	63	9	18	71	90

Ivan Ogrin

oblastveno konces. zidarSKI mojster in stavbeni podjetnik na Vrhniki (Kranjsko)

si dovoljujem naznanjati slavnemu občinstvu in vsem niteresovanim korporacijam, da sem povečal svojo stavbno podjetje ter isto vsem modernim zahtevam primerno opremil. Prevzemam izdelavo načrtov in proračunov ter izvršitev zasebnih in javnih poslopij, kakor stanovalnih hiš, vil, gospodarskih poslopij, cerkva, šol itd. in vseh tozadevnih naprav, kakor napravo in ureditev cesta, kanalizacij itd. Vse zgradbe izvršim solidno po modernih načelih in primernih nizkih cenah. 1240

Največja, najboljša tovarniška zaloga ur, zlatnine, srebrnine, china srebra in dragocenih kamenov. 530 21—13

Prodaja le I. vrste blaga.

Nižje vrste blago se ne razpečava. Zadovoljujem se z malim dobičkom

Cenike pošiljam zastoj in poštine prosto.

Kupujem tudi staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni

Fr. Čuden

urar, Prešernove ulice v Ljubljani nasproti frančiškanskega mostu. Eksportna trgov. na vse dele sveta.

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.
Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana,
Dunajska cesta št. 18, nasproti znane
gostilne pri „Figovu“. 1878 26-1

Zračna in svitla mizarska

delavnica

za 4 delavce preskrbljena z orodjem se odda tako
v najem v Zagoricih 22 (Bled.) Natančnejša pojas-
nila daje vdova Mar. Potočnik v Zagoricih 22 pošta
Bled. 1861 4-2

Najbolje stiskalnice

za sadje in grozdje, sadne in grozdne
mline, čistilnice za žito kakor druge naj-
bolje poljedelske stroje priporoča tvrdka

„Merkur“, P. Majdič v Celju.

Ceniki zastoj. 1846

Preklic.

Podpisani obžalujem, da sem o Antonu
Boh, posestniku v Orlem št. 23, in Francetu
Hribar, posestniku v Babni gorici št. 6, glede
njunega delovanja v občinskem odboru od-
nosno krajnem šolskem svetu v Rudniku,
osobito tudi gledé dozdevnega sovražnega
postopanja proti učitelju g. Petriču razširil
neresnične govorice in dolžitve, katere s
tem brez izjeme preklicujem. 1892 1-1

Razžaljena prosim odpščenja ter se nji-
ma zahvaljujem, da sta na moio prošnjo od-
stopila od že uvedenega kazenskega postop-
panja proti meni.

Anton Garbas, posestnik
na Babni gorici št. 4.

Bahač. »Odkar sem bral, da so potniki
po hotelih večkrat ponoči ukradeni, položim
vedno zvečer denar kod blazino. — vi tudi?«
»Ne, ne morem spati, če imam previsoko
vzglavje.«

Najboljši češki Izvor
Ceno posteljno perje!

1 kg slivega, dobro
skubljenega K 2—,
boljšega K 2-40; 1 kg
belega, skubljenega
K 3-60, puhastega 5 K
10 v. 1 kg prav linega,
smežno-belega, skub-
ljenega K 6-40, K 8—.
Pri naročilu 5 kg
franko.

Izgotovljene postelje, zadostno napolnjene, iz na-
višnjega ali rumenkastega nankinga, 1 pernice 170 cm
dolga, 116 cm široka, z novim sivim trpežnim perjem
10 K, s finim puhastim sivim perjem 12 K, 14, z najfi-
nejšim sivim puhastim perjem 16 K—; 1 vzglavnik 80 cm dolg,
58 cm širok K 2-80, K 3-40, K 4—; Politijski po povzetju
K 15— dalje franko. 1144 10-8

Zamena dovoljena, blago se vzame franko nazaj in
vrne denar za neprimerno blago.
S. BENISCH, Dešenice 71, Šumava, Češko.

Poslavo zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo
Edino pristeno je 85 33

Thierryjev balzam

z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1
velika specijalna steklenica s patent. zamaškom
K 6— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo
proti vsem se tako starim ranam, vnetjem, ra-
nitvám, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena:
z lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali
denar naprej — Obde domači sredstvi sta po-
vsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se
naslavlja na:

**Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri
Rogaški Slatini.**
Altein echter Balsam
aus der Schweiz-Apothek
A. Thierry in Pregradi Brošura s tisoč originalnih pisem gratis in
franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

KOH-I-NOOR

== NAJBOLJŠA ZNAMKA SVETA ==
VSAKA PRAZNA KARTA 5-6-
GUMBI JE DRAGOČEN KUPON
CENIK O PREMIJAH
ZASTOV IN FRANKO PRI
WALDESU & K^o PRAGA-K.
== DOBI SE POVSOD. ==

ZAPONKE (DRUKER)

A. Sušnik

Zaloška cesta šte. 21, Ljubljana.

Trgovina špecerijskega blaga, moke, špi-
rita, žganja in raznovrstnih barv. — Ob času setve
garantirano kaljiva semena, kakor: detelja, tra-
va, pesa itd. Zaloga raznovrstnega železa,
železnih šin, traverz, Roman in Portland cementa,
štedilnikov, peči, okov za okna in vrata, kotlov vlitih
n bakrenih, mrež za ograjo, pozlačenih nagrob-
nih križev, tehtnic, utež, pump in cevi za vod-
njake, sploh vse železnine po najnižji ceni.
— Velika zaloga poljedelskih strojev: mlatil-
nic slamoreznic, plugov itd. 355 18-14

Dobra postrežba, nizke cene.

Stanje hranilnih vlog:
nad 22 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 768.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska
v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne,
jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni
davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestni vred pa plača vsak dolžnik
toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta
način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg na primer v
33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo
dano, svoj dolg tudi poprej poplačati. 1083 13-4

Sirolin

Priporočajo vsak dan pri
pljučnih boleznih, katarh
oslovskemu kašlju, škro-
fulozl, Influencl

mnogostevilni profesorji in zdravniki.

**F. Hoffmann - La Roche & Co.,
Basel (Švica).**

„Roche“

Dobliva se z zdravniškim receptom po
4 K steklenica.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, pro-
simo zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.

Povečuje slast do jedi in težo telesa,
odstranjuje kašelj, izmetavanje gnoja,
močno potenje. 2209 D 44 27

Vijedno se priporoča

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10.

Velika zaloga. — Solidno
blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-48

POZOR!

za le K 2-50

dobi vsak krasno srebrno
Gloria žepno uro sistem
Roskopf-patent na sidro,
30 ur natančno idočo za
kar se jamči 2 leti. Vrh-
tega pozlačeno primerno
oklop. verižico za le K 2-50,
3 kom. z verižicami vred
7 K. Pošilja po povzetju
tovarn. zaloga švicar-
skih ur 1553 10-7

S. Urbach, Krakov 95 II.

Izdelane postelje

le rdečega
posteljnega
inleta! Prav
dobronopol-
neno. Per-
nica ali bla-
rina, 180 cm
dolga 116 cm
široka K 10—, K 12—, K 15—
in K 18— 2 metra dolga, 140 cm
široka K 14—, K 16—, K 18—,
K 21—. Zglavnik 80 cm dolg,
in cm širok K 3—, K 3-50 in
58 4—, 90 cm dolg, 70 cm širok
K 4-50 in K 5-60. Izdelujem tudi
po kakršnikoli drugi meri. 3-
delni modroci iz tkanine za 1 po-
steljo K 27—, boljši K 33—.
Pošilja se poštnine prosto po
povzetju od K 10— naprej. Za-
menja ali nazaj se vzame proti
povratni poštni stroškov. 6-5
Benedikt Sachs, Lobes 910
pri Plazu na Češkem. 1662

**Ne kupite
nobene ure**dokler niste prejeli mojega ve-
likoga cenika!

gl. 1-50 gl. 3-50

altal. Roskopf ur. . gl. 1-54
srebrna s dvojnimi pokrovom
s 3 ure. 6-
plošč. j. klona ure 8-50
prava Roskopf-patent.
prava „Omaga“ 9-58
srebr. sklopna verižica
14 karatna zlate ure 10-
14 karatna zlate veriž.
stena ure 70 cm 2-
z blizjem liki svona 5-
z gobce 6-
z kuharice 3-50
kuhinjske ure 3-20
hodilke 1-90
ponedil v toč.
dvojnimi svonom 1-56
hodilke z blizjem in
svonom liki svona 3-50
Triletna pisano jamstvo, na
soprimerno denar nazaj.
Razpolni a po povzetju.

Maks Böhnell

urar, zapriščeni sodni cenilec
Dunaj, VI., Margare-
thenstr. 27 (v lastni hiši)
Zahtevajte moj cenik s
2000 slikami zastoj in
poštnine prosto.

Enonadstropna hiša se proda v **Hirak**
Bistrici, najbolj pri-
pravna za kakega rokodelca. Več se izve pri gosp.
Josipu Perknu, posestniku in županu v **Tr-**
novem, Notranjsko. 1843 3-2

Zahvala.

Dne 14. avgusta l. l. uničil je podpisanim požar
popolnoma oziroma deloma poslopja, ki so bila za-
varovana pri „Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani.
Cenitev vršila se je takoj in tudi odškodnina v
našo popolno zadovoljnost izplačala.

Vsled kulantnega postopanja zavarovalnice šte-
jemo se v dolžnost izreči ji javno zahvalo in to edino
slovensko zavarovalnico vsakemu najtopleje priporo-
čati. 1905

Brdo pri Jelšanih, 18. avgusta 1907.

† Jure Ujčić št. 12. † Luka Stopar št. 38. † Franc
Stopar št. 15. Miha Dougen pisar imen in priča.
Jakob Hrabar priča.

DOBRO SREČO!

Namesto . . . 3 gl. 50
samo 1 gl. 95

stane lepa „Gloria“ srebrna s plobo
30 urna anker-remontirna žepna ura,
prima kolesje z lepim glavir. okrovjem
s sek. kazalcem in lepo pozlačeno ali
posrebr. verižico z obeskom, natančno
idoča za samo 1 gl. 95 kr. 1887 1-1
Dalje ponujam pozlačeno, 30 urno, (veleprima švicarsko ko-
lesje) remont. uro z lepo pozlačeno verižico za samo 3 gl.
Za vsako uro dveletno pisano jamstvo. — Po povzetju pošilja
Izvoz ur KOHANE Krakov št. 42.

Za vsakega denar nazaj. Nogi so naročili po dvakrat.

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer
ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vpo-
slatev vzorcev pri **veliki trgovini**
bratje Lechner v Gradcu, železna
hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmodernejše blago za damske ob-
leke črno in barvano perilno blago, po-
steljnino, oksford, loden, sukno, vse vrste
platno za perilo in posteljno opravo, in
mnogo drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo
hiš naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo realna trgovina pred
oči edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

1311 12-12

FLORIAN

Je najboljše kreptilo za želodec!

Priznано od učenkakov!

„Florian“ se dobi edino od Rastlin
ske destilacije „Florian“ v
Ljubljani.

I. kranjsko podjetje za umetno stek-
larstvo in slikanje na steklo**Aug. Agnola,**

Dunajska cesta 13a, poleg Rigovca

se priporoča prečistiti dubovičnici in p.a.
slavn. občinstvu za napravo cerkvenih okras-
s umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo,
stavbenih del, naprav, okrovov, itd. itd. —
ima tudi v zalogi različno porcelansko in
stekleno posodo za namizje gostin in za-
sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih ce-
nah. — Narisi, ceniki in proračuni na za-
htevo zastoj, mnoga spričevala za dovzetne
dele so cenjenim odjemalcem v oči za
razpolago. 18 7 52-3

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana v St. Pavlu

v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na
Koroškem. 1420 8-7

Javna popolna gimnazija

Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko
predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevi
proti štipendiji ali brezplačni L.ani.

Zaloga, prodaja in razpo-
šiljanje prav dobrega od 88 **jedilnega**
do 200 vin. liter pri Carlo **olja**
Gortan, Trst, Via S. Cate-
rina 13. Ceniki na zahtevo
zastoj. 1457 20-9

Posestvo

s hišo in pustim vinogradom se proda
za 580 kron. Leži na Cirkniku, blizu cerkve
pri Mokronogu. Več pove **Jožef Božič**,
Pijavsko, p. Krško, Dolenjsko. 1898 2-1

Hiša na prodaj.

Zraven tudi travnik, sadni vrt, gozd in vinograd. —
Proda se zelo ceno. Več pove upravništvo „Do-
moljuba“. 1889

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

spekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patent

zarezanih strešnikov

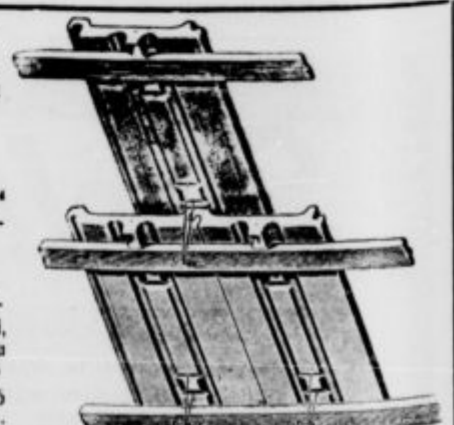
Sistem „Marzola“ (Strangfalzziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati,
kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru
in burji. — Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 16
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Vikala: „Katoliška Tiskarna“